

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
Pedagogická fakulta

Marcela MIŽENKOVÁ

PASTORÁCIA MEDZI ZÁVISLÝMI PROSTREDNÍCTVOM KRUCIÁTY
OSLOBODENIA ČLOVEKA NA SLOVENSKU

Diplomová práca napísaná
na Katedre Katechetiky a praktickej teológie PF KU
pod vedením Prof. PhD. ThDr. Amantia Akimjaka, PhD.

Ružomberok 2005

ANOTAČNÝ LIST

Táto diplomová práca sa zaoberá hnutím Kruciáta oslobodenia človeka. Jej hlavným cieľom je poukázať na dôležitosť tohoto hnutia a prispieť k väčšej informovanosti ľudí o ňom. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá kapitola sa týka vzniku a vývoja Kruciáty v Poľsku a na Slovensku. V druhej kapitole venujeme pozornosť biblicko-teologickým základom Kruciáty, podstate a pravidlám, ktoré sú základom tohoto hnutia, ako aj jeho abstinénčného krédu. V tretej kapitole sa zaoberáme samotnou pastoráciou Kruciáty oslobodenia človeka, teda aktivitami, ktoré vyvíja. Štvrtá kapitola tvorí prieskumnú časť práce.

RÉSUMÉ

Cette thèse porte son attention sur le mouvement Kruciata de libération de l'homme. Son but principal est de signaler l'importance de ce mouvement et de fournir des renseignements plus efficaces de lui aux gens. Notre travail se compose de quatre chapitres. Le premier chapitre s'applique aux origines et au développement de Kruciata en Pologne et en Slovaquie. Dans la deuxième chapitre nous nous consacrons aux bases bibliques et théologiques de la Kruciata, à son principe et à ses règles qui sont le pilier de ce mouvement ainsi qu'à son credo antialcoolique. Dans la troisième chapitre nous parlons de la pastorale de Kruciata de libération de l'homme, donc des activités qu'elle produit. La quatrième chapitre est une partie exploratrice de notre travail.

Prehlásenie

Prehlasujem, že diplomovú prácu som vypracovala samostatne, pomocou konzultácií a odbornej literatúry, ktorá je uvedená v zozname diplomovej práce.

V Ružomberku, dňa .....

Podpis .....

Pod'akovanie

V prvom rade ďakujem Pánu Bohu za to, že ma počas písania tejto práce sprevádzal a posilňoval. Ďakujem konzultantovi Prof. PhD. ThDr. Amantiovi Akimjakovi, PhD. za cenné rady a pripomienky pri vypracovaní diplomovej práce. Úprimné Pán Boh zaplať. Moja vd'aka patrí tiež zakladateľom a členom slovenskej Kruciáty, ktorí obetovali svoj čas a sprostredkovali mi mnoho vzácných informácií o tomto hnutí. Ďakujem aj mojej rodine, Márii a jej rodičom a všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomáhali a mysleli na mňa v modlitbách počas štúdia aj pri písaní tejto práce.

OBSAH

ÚVOD	9
1. HISTORICKÝ EXKURZ KRUCIÁTY	12
1.1. Životopis zakladateľa KOČ Františka Blachnického	12
1.2. Počiatky a rozvoj KOČ v Poľsku	13
1.3. Vznik KOČ na Slovensku	15

2	TEOLÓGIA KOČ	17
2.1.	Biblicko-teologické základy KOČ	17
2.2.	Podstata, patróni a symboly KOČ	20
2.3.	Stratégia KOČ	23
2.3.1.	Strategické úlohy KOČ	24
2.3.2.	Stanice KOČ	25
2.4.	Úplná abstinencia ako základná taktika Kruciáty	25
2.4.1.	Formy abstinenčných záväzkov	26
2.4.2.	Prijatie abstinenčného záväzku v KOČ	26
2.5.	Abstinenčné krédo KOČ	27
3	PASTORÁCIA PROSTREDNÍCTVOM KOČ	33
3.1.	Aktivity KOČ na Slovensku	33
3.1.1.	Príležitostné aktivity	33
3.1.2.	Pravidelné aktivity	36
3.2	Modlitby a modlitbové aktivity KOČ	39
3.2.1	Modlitba Františka Blachnického	39
3.2.2	Iné modlitby	39
3.2.3	Modlitbová reťaz KOČ	40
3.2.4	Duchovná adopcia nenarodeného dieťaťa	40
3.3	Osobné svedectvá členov KOČ – ovocie Kruciáty	41
3.3.1	Prečo Kruciáta oslobodenia človeka?	41
3.3.2	Svedectvo o Božej pomoci v probléme s alkoholom	42
3.3.3	Pán koná podľa svojej vôle	45
3.3.4	Ťažké rozhodnutie	46
3.3.5	Ľutujem a prosím o odpustenie	47
3.3.6	Svadba bez alkoholu	49
4	EMPIRICKÁ ČASŤ PRÁCE	51
4.1	Metodika prieskumu	51
4.2	Analýza dotazníka	52
4.3	Zhrnutie výsledkov prieskumu	66

ZÁVER	69
BIBLIOGRAFIA	71
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	73
ZOZNAM PRÍLOH	74

PRÍLOHY

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AA – abstinujúci alkoholicy

a i. – a iné

a pod. – a podobne

č. – číslo

DOBROVOLŇNÍ – dobrovoľní abstinenti

Gal – list Galat'anom

Jn – Evanjelium podľa Jána

KOČ – Kruciáta oslobodenia človeka

lat. – latinsky

Lk – Evanjelium podľa Lukáša

napr. – napríklad

NsP – nemocnica s poliklinikou

resp. – respektíve

Rim – list Rimanom

SSV – Spolok svätého Vojtecha

SÚSCM – Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda

sv. – svätý

tzv. – takzvaný

% – percentuálne vyhodnotenie

ÚVOD

„Ak chceš niekoho zdvihnúť, tak sa k nemu musíš najprv skloniť.

Musíš byť tam, kde je on sám. Musíš stáť vedľa neho, na tom istom základe, a potom ho môžeš zdvihnúť.

Len tak môžeme zachraňovať, vyslobodzovať, podať ruku slabým bratom. A to je zmysel Kruciáty.“

(Franciszek Blachnicki)

Alkohol je i zostane pliahou ľudstva. Mnoho sa už písalo o tejto narkománii tak v zaostalom, ako aj v kultúrnom svete, o jej škodách v psychickej, zdravotnej, spoločenskej, materiálnej i morálnej oblasti.

V tejto diplomovej práci sa zameriame na terapiu závislých od alkoholu a ich rodín spojenú s duchovným rozmerom. Prečo práve duchovný rozmer? Nestačí len lekárska pomoc? Závislosť od alkoholu a drog totiž nie je len psychosomatickým ochorením, ktoré spadá do kompetencie lekárov, ale zotrúvanie v nej je z kresťanského hľadiska

aj hrubou urážkou Boha. Ide o hriech, ktorý ničí rodiny závislého, osobné vzťahy i samého jednotlivca. Preto je dôležité pracovať na vytvorení nového hodnotového rebríčka, kde Boh je východiskom, cestou i cieľom. Je teda potrebné uzdravovať nie len telesnú schránku človeka, ale aj jeho dušu i cítenie a usporiadať životné hodnoty, ktoré boli závislosťou poprehadzované a zdevastované. Z toho vychádza program obnovy, ktorý pracuje tak so závislým, ako aj s jeho rodinou a prostredím. K tomu smeruje program hnutia Kruciáta oslobodenia človeka, ktorý má preventívne i liečebné zameranie. A práve toto hnutie je témou našej diplomovej práce.

Nakoľko hnutie Kruciáta, ktoré vzniklo v Poľsku, existuje u nás pomerne krátko, je veľmi málo slovenskej literatúry, z ktorej budeme mať možnosť čerpať. Pri písaní tejto diplomovej práce použijeme teda najmä poľskú literatúru. Vzácné pre nás budú poľské originály príručky, ako aj abstinenčného kréda Kruciáty oslobodenia človeka od jej zakladateľa otca Františka Blachnického. Využijeme tiež viaceré vydania časopisu Eleuteria, ktorý sa venuje práve tomuto hnutiu. Zo slovenskej literatúry nám okrem iných poslúži niekoľko vydaní Katolíckych novín. Keďže doposiaľ nie sú žiadne písomné záznamy o vzniku a činnosti slovenskej Kruciáty, zdrojom informácií pre nás budú ústne pramene podané zakladateľmi a členmi tohoto hnutia na Slovensku, ktoré budú uložené v osobnom archíve. Mnoho cenných informácií získame tiež z internetu.

Pri spracovaní tejto témy budeme používať synteticko-analytickú metódu, pomocou ktorej zanalyzujeme a následne podáme stručnú syntézu zisteného. Pre vyhodnotenie prieskumu, ktorý bude obsahom empirickej časti práce, použijeme štatistickú metódu.

Hlavným cieľom tejto práce je poukázať na dôležitosť tohoto hnutia a prispieť k väčšej informovanosti ľudí o ňom. V dnešnej konzumnej spoločnosti, ktorá ponúka človeku falošné predstavy o šťastí a zmysle života, je nevyhnutné podať mu pomocnú ruku a vytiahnuť ho z bahna plného klamstva a pretváranky, ukázať mu pravé hodnoty života a nasmerovať ho na správnu životnú cestu. Boží chrám v duši človeka je teda pošpinený duchovným otroctvom, znehodnotený závislosťami na alkohole a iných neudoch. A tento Boží chrám je potrebné oslobodiť a očistiť. Mnohí ľudia nevedia, ako sa vyslobodiť z týchto pút, a preto je potrebné ukázať im možnosti riešenia ich problémov. Jednou z nich je práve hnutie Kruciáta oslobodenia človeka. Tá sa skláňa k slabým bratom a podáva im pomocnú ruku, čím plní slová svojho zakladateľa. Snaží sa vytvoriť veľkú armádu ľudí, ktorá využíva navonok nereálny prostriedok boja, podobne ako Gedeón so svojim vojskom prázdne džbány v boji proti Madiánčanom. Týmto prostriedkom, pre každého dostupným, je zrieknutie sa alkoholických nápojov v každej podobe.

Na začiatku práce je potrebné venovať pozornosť histórii, ktorou sa budeme zaoberať v prvej kapitole. Tiež v nej stručne predstavíme životopis zakladateľa Kruciáty, ktorý je pilierom tohoto hnutia.

Druhá kapitola bude zameraná na teológiu Kruciáty oslobodenia človeka (ďalej KOČ). Rozoberieme v nej biblicko-teologické základy tohoto hnutia, vysvetlíme jeho podstatu, predstavíme patrónov a symboly, ktoré ho

charakterizujú. Budeme sa zaoberať aj základnými pravidlami tohoto hnutia a tiež jeho abstinenčným krédom.

V tretej kapitole, venovanej pastorácii prostredníctvom KOČ, opíšeme pravidelné ako aj príležitostné aktivity, ktoré vyvíja Kruciáta. Pozornosť budeme venovať tiež modlitbám a modlitbovým aktivitám, ktoré využívajú členovia KOČ, tak pre svoj duchovný rast, ako aj pre pomoc iným. Veľmi hodnotnými v tejto kapitole budú osobné svedectvá členov Kruciáty, ktoré sú živým dôkazom toho, že toto hnutie prináša bohaté ovocie.

Posledná, štvrtá kapitola, bude tvoriť prieskumnú časť práce. Prostredníctvom dotazníka sme oslovili členov a kandidátov Kruciáty, u ktorých sme zisťovali ich názory a skúsenosti s týmto hnutím, ako im Kruciáta pomáha pri abstínovaní a tiež akú rolu pri dodržaní tohoto záväzku u nich zohráva viera v Boha. Výsledky tohoto prieskumu zhmieme do tabuliek a grafov a slovne vyhodnotíme.

Túto diplomovú prácu obohatíme aj o zaujímavé obrazové prílohy, ktoré priblížia čitateľovi opisované udalosti.

Kruciáta je, najmä pre mladých ľudí na Slovensku, veľmi málo známym hnutím. K napísaniu tejto diplomovej práce nás preto viedla aj potreba zmeniť túto skutočnosť a tým dať viac do povedomia toto hnutie. Veríme, že všetky ciele, ktoré sme si v tejto práci stanovili, sa nám podarí splniť.

1 HISTORICKÝ EXKURZ KOČ

Každé hnutie má svojho zakladateľa, svoje počiatky, prechádza osobitným vývojom. Keďže v tejto diplomovej práci venujeme pozornosť hnutiu Kruciáta oslobodenia človeka, na začiatku popíšeme jeho vznik, vývoj ako aj životopis jeho zakladateľa.

1.1 Životopis zakladateľa KOČ Františka Blachnického

František Blachnický (príloha č. 1) sa narodil 14. marca 1921 v Rybniku na Sliezske ako syn ošetrovateľa Jozefa Blachnického a Márie Millerovej. Pochádzal z mnohodetnej robotníckej rodiny. Gymnázium navštevoval v Tarnovských Górach, pričom bol veľmi aktívnym skautom. Zmaturoval v roku 1938.

Po napadnutí Poľska Nemeckom v roku 1939 sa zapojil do národnooslobodzovacieho boja a po kapitulácii Poľska sa dostal do zajatia, odkiaľ ušiel a vrátil sa domov, pričom sa angažoval v protifašistickom odboji. V marci 1940 ho gestapo zatklo a uväznilo v koncentračnom tábore v Osvienčime. Tu bol väznený 14 mesiacov, z toho 9 mesiacov v trestnom oddieli a takmer mesiac v podzemnom bunkri.

V septembri 1941 ho previezli do vyšetrovacej väzby v Zabrze, a potom do Katovic. V marci 1942 bol odsúdený na trest smrti s'atím za konšpiračnú činnosť proti hitlerovskej ríši. Po takmer piatich mesiacoch čakania na vykonanie rozsudku bol omilostený a trest smrti mu zmenili na 10 rokov väzenia, ktoré si mal odpykať po ukončení vojny. Počas čakania na popravu nastalo u neho zázračné obrátenie k viere v Krista spojené s rozhodnutím zasvätiť život v službe Kristovi.

Roky 1942-45 František Blachnický strávil v rôznych nemeckých táboroch a väzeniach. Uprostred zla zakúsil výnimočné dotyky Božieho svetla a Božej lásky. Od tohoto času všetky rozhodnutia robil vo svetle viery.

Po skončení vojny vstúpil do seminára v Krakove. Dňa 25. júna 1950 prijal kňazskú vysviacku. Počas svojej kaplánskej pôsobnosti vypracoval metódu detských duchovných cvičení tzv. Oázu Božích detí.

V rokoch 1954-56, v čase vysídlenia sliezkych biskupov, sa zúčastňoval prác tajnej kúrie v Katovicach. Vyše roka bol mimo diecézy v Nepokalanove, kde študoval duchovnosť a metódy apoštolskej práce o. Maximiliána M. Kolbeho. V októbri 1956 sa zúčastnil organizovania návratu biskupov do diecézy. V tom istom roku začal pracovať v redakcii týždenníka „Nedeľný host“. Zorganizoval a viedol katechetické stredisko a od roku 1957 protialkoholické spoločenské hnutie nazývané „Krucíata zdržanlivosti“, do ktorej za tri roky vstúpilo sto tisíc ľudí, ktorí sa zaviazali zachovávať abstinenciu od alkoholu. 29. augusta 1960 bola štátnou mocou zlikvidovaná jej centrála v Katovicach a v marci 1961 ho odsúdili na trinásť mesiacov a uväznilo ho v tom istom väzení ako fašisti počas vojny.

V roku 1963 sa František Blachnický v Kroščenku nad Dunajcom znova rozhodol viesť oázové duchovné cvičenia. Metódu 15-denných duchovných cvičení stupňovito podelil do rozličných skupín pre mládež, dospelých i pre celé rodiny. Formovanie začalo v Oáze a pokračovalo v malej skupine vo farnosti. Zároveň k tomu vypracoval potrebné pomôcky. Postupne sa z Oáz vyvinulo hnutie, ktoré sa dnes nazýva hnutím Svetlo-Život. Na jeho podnet

hnutie prijímalo nové iniciatívy. Jednou z nich bolo v roku 1979 založenie Kruciáty oslobodenia človeka.

Dňa 10. decembra 1981 otec František odcestoval do Ríma. Tam pracoval v Kresťanskej službe oslobodenia národov, ktoré založil s cieľom pomáhať národom získať vnútornú suverenitu a budovať vzájomnú jednotu. V Carlsbergu založil stredisko hnutia Svetlo-Život. Viedol prvé Oázy v zahraničí. Dňa 27. februára 1987 v Carlsbergu zomrel. 9. decembra 1995 sa začal jeho beatifikačný proces.–

1.2 Počiatky a rozvoj KOČ v Poľsku

Bezprostredným stimulom a ideou na rozhodnutie sa pre nezvyčajnú akciu na záchranu národa pred alkoholizmom a inými ohrozeniami sa stali slová Svätého Otca Jána Pavla II. zo dňa 23. októbra 1978, v ktorých prosí ľud, aby povstal proti všetkému, čo ničí hodnotu človeka a znižuje úroveň zdravého spoločenstva, ba niekedy môže až ohrozovať jeho existenciu.

Hnutie Svetlo-Život sa cítilo byť prvým zodpovedným adresátom spomínaného apelu Jána Pavla II. Začala sa teda niekoľkomesačná príprava, v rámci ktorej sa konali medzi iným porady s odborníkmi (protialkoholovými aktivistami) a tiež bohatá duchovná príprava (duchovné cvičenia a i.). Ako výsledok tejto prípravy sa vyprofiloval základný program KOČ ako aj základné metódy jej práce.

Hnutie Svetlo-Život sa podujalo na túto iniciatívu predovšetkým preto, lebo sa cítilo byť pokračovateľom Kruciáty zdržanlivosti, nazývanej tiež Kruciátou Nepoškrvnenej, z rokov 1957 – 1960. Táto Kruciáta bola abstinenciým mariánskym hnutím, ktoré bojom s alkoholizmom smerovalo k obnove človeka a celého spoločenstva v duchu ideí sv. Maximiliána M. Kolbeho. Po jej rozbití svetskou mocou našla svoj azyl v Kroščenku nad Dunajcom, kde po niekoľkých rokoch z tohoto zrna ktoré odumrelo, vyrástlo celé Oázové hnutie obnovy, spočiatku nazývané hnutím Živej Cirkvi a od roku 1975 hnutím Svetlo-Život. Toto hnutie prebralo základný obsah a programové smery Kruciáty zdržanlivosti z rokov 1957 – 1960, ktoré značne prehĺbilo a rozšírilo, pričom sa opieralo o inšpirácie II. Vatikánskeho koncilu. Z obsahu duchovnosti prvej Kruciáty Nepoškrvnenej bola rozvíjaná predovšetkým idea úplnej abstinencie od alkoholu a cigariet. Smerovala predovšetkým k výchove mládeže, od ktorej sa vyžadovali, podobne ako kedysi v skautskom hnutí, sľuby abstinencie.

V centrálnej diakonii hnutia sa po celý čas prechovávalo presvedčenie, že raz nadíde chvíľa, kedy bude potrebné podujat' sa na širšie chápanú službu za oslobodenie národa od alkoholovej závislosti a iných ohrození. Táto chvíľa nastala, keď pápež Ján Pavol II. vyslovil vyššie spomínaný apel.

Hnutie Svetlo-Život tým, že vytvorilo KOČ, sa nezmenilo na nové hnutie, nevzdalo sa svojho doterajšieho programu a svojej identity, ani ju nechápe ako svoju časť, či pobočku.

KOČ je samostatným autonómnym programom práce, teda nezávislým hnutím. Na druhej strane hnutie Svetlo-Život slúži tejto veci, pomáha Kruciáte prostredníctvom ľudí, ktorí sú pripravení a zapálení pre tento typ apoštolátu, ako aj prostredníctvom vypracovaných a vyskúšaných metód formácie a postupovania.

KOČ je geneticky zviazaná s pápežom Jánom Pavlom II. nielen vďaka skutočnosti, že slová jeho spomínaného apelu, sa stali bezprostredným podnetom pre jej iniciovanie, ale hlavne vďaka tomu, že celý jeho veľký program obnovy hodnosti človeka a jeho oslobodenia, postupne objasňovaný v prvých mesiacoch jeho pontifikátu a zvlášť v spojení s jeho púťou do Mexika, ako aj s jeho prvou encyklikou *Redemptor hominis*, vyjadruje program tohoto hnutia. Kruciáta je teda mnohorakým spôsobom inšpirovaná programom Jána Pavla II a túži byť jedným z nástrojov Cirkvi pri realizácii tohoto programu.

Takisto vidí svoju funkciu v Cirkvi hnutie Svetlo-Život, preto sú medzi nimi početné obojstranné zväzky umožňujúce vzájomnú inšpiráciu a obohacovanie. KOČ nachádza v hnutí Svetlo-Život stálu a rôznorodú pomoc a na druhej strane, členovia hnutia Svetlo-Život nachádzajú v Kruciáte mnoho príležitostí na aktualizáciu svojej služby a svojho konkrétneho zaangažovania sa v diele evanjelizácie. Vedomie spoločného načúvania pápežovmu hlasu v pripravenosti pre službu je hlbokým prameňom jednoty.

Veľkým dňom pre KOČ v Poľsku sa stal 8. jún 1979. Počas svätej omše na letisku v Novom Targu delegácia hnutia Svetlo-Život stála na čele procesie, ktorá niesla dary pápežovi a priniesla mu Knihu skutkov oslobodenia. Svätý Otec požehnal tých, ktorí niesli Knihu a všetkých, ktorých mená sú a v budúcnosti budú do nej zapísané. V tom čase sa prítomní členovia hnutia nahlas pomodlili modlitbu Kruciáty, ktorá obsahuje sľuby abstinencie a zaspievali hymnu Kruciáty. Týmto sa KOČ predstavila pápežovi Jánovi Pavlovi II.. Tento deň je teda pokladaný za deň narodenia KOČ v Poľsku <http://www.kruciata.szm.sk>

1.3 Vznik KOČ na Slovensku

Vznik Kruciáty oslobodenia človeka na Slovensku prešiel niekoľkými vývojovými štádiami. Ešte pred vznikom samotnej KOČ niekoľko Slovákov podpísalo deklaráciu abstinencie v poľskej Kruciáte. V tom čase sa u nás ešte nevyvíjali žiadne aktivity Kruciáty.

V roku 1998 sa začala skupina abstinujúcich alkoholikov stretávať v Kláštore minoritov v Levoči pod vedením pátra Luciána M. Boguckého OFMConv. Vytvorili spoločenstvo, v ktorom sa zdieľali so svojimi problémami a tak sa vzájomne povzbudzovali vo vytrvaní v abstinencii. V júni 1999 sa skupina Slovákov, spolu s členmi tohoto spoločenstva, zúčastnila na celopoľskom stretnutí Kruciáty v Kroščenku a následne na svätorečení blahoslavenej Kingy pápežom Jánom Pavlom II. v Starom Sonči. Motivovaní práve týmto stretnutím sa rozhodli vytvoriť Kruciátu aj na Slovensku.

Inšpirovaní poľskou Kruciátou začali vytvárať podmienky pre vznik tohoto hnutia u nás. Ing. Jozef Pagáč a

Mgr. Margita Mihelková, spoluzakladatelia Kruciáty na Slovensku, navštevovali besedy a semináre o KOČ v Kroščenku, na ktorých získali základné informácie o tomto hnutí. Zároveň sa uskutočňovali besedy na psychiatrickom oddelení NsP v Levoči, počas ktorých mali ľudia možnosť spoznať Kruciátu. Tieto prípravy a organizácia KOČ na Slovensku boli sprevádzané modlitbami mnohých ľudí a odovzdané do rúk Nepoškvrnenej Panny Márie, hlavnej patrónky Kruciáty.

Dňa 9. októbra 1999 sa uskutočnila návšteva na biskupskom úrade v Spišskom Podhradí, počas ktorej bol otec biskup Mons. František Tondra oboznámený s cieľmi a úlohami Kruciáty a so snahou vytvoriť toto hnutie aj na Slovensku. Túto myšlienku otec biskup podporil svojim súhlasom. Následne na to, 12. októbra 1999, sa uskutočnilo stretnutie otca biskupa a ďalších predstaviteľov biskupského úradu so zakladateľmi hnutia v Kláštore minoritov v Levoči, počas ktorého udelil otec biskup Mons. František Tondra Kruciáte požehnanie.

Názov slovenskej Kruciáty vznikol po prekonzultovaní so súčasným moderátorom KOČ v Poľsku otcom Piotrom Kulbackim. Pochádza z poľského názvu Krucjata Wyzwolenia Człowieka, čo v preklade znamená krížová výprava oslobodenia človeka. Slovo kruciáta ostalo v názve nezmenené preto, lebo je to všeobecný názov tohoto hnutia.

Po týchto prípravách sa v dňoch 4. a 5. decembra 1999 uskutočnil ustanovujúci zjazd slovenskej Kruciáty v Levoči, ktorý bol zároveň prvým Celoslovenským sympóziom Kruciáty oslobodenia človeka na Slovensku. Stretnutia sa zúčastnilo aj niekoľko hostí z poľskej Kruciáty, vrátane ich moderátora otca Piotra Kulbackého z Kroščenka, ktorý v evanjelizačnej pobožnosti predstavil prítomným hnutie KOČ. Panelovú diskusiu otvoril levočský dekan prof. František Dluhoš, ktorý povedal: „Som presvedčený, že na tomto sympóziu bude postavený dobrý základ poznania a riešenia problematiky závislosti.“ Páter Michal Zamkovský CSsR pripomenul: „Kňazi sa musia snažiť hľadať stratené ovečky. Treba rozlišovať chorých alkoholikov a pijanov, ktorí užívajú alkohol z rozmaru. Ak na chorých hľadáme ako na darebákov, krivdíme im. Láskou ich môžeme zachrániť.“ Počas tohoto sympózia podpísalo deklaráciu vstupu do slovenskej Kruciáty dvadsaťštyri jej zakladajúcich členov, pričom postupne pribúdali ďalší kandidáti a členovia. Vyvrcholením sympózia bola nedel'ná svätá omša dňa 5. decembra 1999, ktorú slúžil pomocný biskup spišskej diecézy Andrej Imrich. Tento deň je pokladaný za deň vzniku Kruciáty oslobodenia človeka na Slovensku.

Po odchode pátra Luciana M. Boguckého OFMConv. z Levoče, ktorý v tomto čase viedol KOČ na Slovensku, ho nahradil páter Stanislav M. Rok OFMConv. a po ňom páter Roman M. Gažúr OFMConv., ktorý je dodnes jedným z hlavných predstaviteľov tohoto hnutia na Slovensku.

2 TEOLÓGIA KOČ

2.1 Biblicko-teologické základy KOČ

Kruciáta oslobodenia človeka sa podujala riešiť problém alkoholizmu a iných spoločenských nebezpečenstiev a závislostí, lebo ho vníma ako problém človeka, ktorého treba zachrániť.

Výraz *kruciáta* (lat. *crux* = kríž) označuje krížovú výpravu s cieľom oslobodenia Svätej Zeme spod nadvlády pohanov. Teda zeme, na ktorej žil a umrel Kristus. KOČ tento výraz používa na označenie nábožensko-morálnej akcie, ktorej cieľom je oslobodenie tej Svätej Zeme, ktorou je každý človek, teda osoba vykúpená Kristom, z každej neslobody, ktorá mu nedovoľuje žiť podľa jeho dôstojnosti a povolania. Celú túto akciu KOČ zakladá na špecifickej teológii oslobodenia, pretože je presvedčená, že takto chápané oslobodenie človeka, môže byť naozaj úspešné, len ak je dielom Krista.

Základná téza tejto teológie oslobodenia hlása, že každú činnosť, ktorá smeruje k oslobodeniu človeka, národa, či vôbec ľudskosti, treba chápať ako pokračovanie Kristovej misie spásy. Jej program On sám vyhlásil v nasledujúcich slovách: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“

V tomto kontexte treba vidieť Kruciáta oslobodenia človeka ako mobilizáciu „záchranej reťaze“ ľudí, ktorí sa opierajú o misiu Ježiša Krista, ako aj o účasť na pomazaní jeho Svätým Duchom a vedome sa vydávajú na misiu oslobodzovania tých svojich bratov, ktorí sa nachádzajú v zajatí svojich slabostí. Ozajstné oslobodenie človeka teda môže uskutočniť len Kristus mocou svojho Ducha. Všetky prirodzené aktivity smerujúce k oslobodeniu človeka zlyhávajú práve na probléme premeny človeka. Preto len ten proces oslobodenia, ktorý je vštepý do spásneho diela Krista, má reálnu nádej na úspech, veď On jediný môže vyliečiť človeka v hĺbke jeho podstaty (*“in radice”* - od koreňa). Týka sa to taktiež oslobodenia od alkoholizmu.

Formula oslobodenia zjavená Kristom znie: „Poznajte pravdu a pravda vás oslobodí.“ Sloboda v najhlbšej svojej podstate nie je úplnou nezávislosťou, ale dobrovoľnou závislosťou od svetla pravdy. Teda osoba ako rozumná bytosť realizuje svoju slobodu vtedy, keď žije pravdou. Treba teda zavrhnúť pseudooslobodenie, aké prináša alkohol svojím „uvolňujúcim“ pôsobením a vytvára ilúziu slobody chápanej ako „nespútanosť“. Je potrebné hovoriť o alkoholovom „zatmení“, ktoré prostredníctvom straty vedomia vedie k strate slobody.

Všeobecne sa vníma problém slobody človeka v svetle dialektiky pán - otrok. Sväté Písmo ju nahrádza vzťahom: otec - syn: „Veď všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi. Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby

ste sa museli zasa báť, ale dostali ste ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: Abba Otče!“ Ďalší text v Svätom Písme, ktorý sa týka danej problematiky, nachádzame v Liste Galat’anom: „Tak aj my, keď sme boli maloletí, slúžili sme podriadení živlom sveta. Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom, aby vykúpil tých, čo boli pod zákonom, a aby sme dostali adoptívne synovstvo. Pretože ste synmi, poslal Boh do našich srdc Ducha svojho Syna a on volá: „Abba Otče!“ A tak už nie si otrok, ale syn a keď syn, tak skrze Boha aj dedič.“

Prijatie vzťahu dieťa - otec voči Bohu nás podľa Nového zákona vyslobodzuje z otroctva. Tento vzťah predstavuje podstatu našej dôstojnosti a slobody. Avšak človek všade, kde sa vyskytuje vzťah otrok - pán, je pokladaný za predmet. Na tom je založená najhlbšia podstata neslobody. V tomto svetle treba taktiež hľadiť na problém alkoholizmu, ktorý sa objavuje ako spoločenský fenomén všade tam, kde vládne dialektika pán - otrok, kde chýba pocit bezpečia, plynúci z viery a dôverného vzťahu dieťaťa voči Bohu - Otcovi. Práve to je príčinou siahania po alkohole u veľkých máš ľudí ako po prostriedku ľahkého a zdanlivého uvoľnenia napätí, strachu a konfliktov. Teda aj v tomto prípade synovstvo ukazuje jedinú cestu oslobodenia.

Synovský vzťah k Bohu Otcovi skrze Krista v Duchu Svätom je zároveň cestou prekonania strachu, ktorý je práve tou bezprostrednou a najbližšou príčinou závislosti. Závislosť nevytvára natoľko vonkajšia situácia a násilie, ako skôr strach vyplývajúci z nesprávnej priviazanosti k časným materiálnym dobrám, ktoré sú už zo svojej podstaty pomimutelné a teda v situácii násilia sú vždy ohrozené. Vnútorňá akceptácia duchovných hodnôt a predovšetkým hodnosť bytia Božím dieťaťom a postavenie tejto hodnosti nad všetky ostatné, nás radikálne uvoľňuje od strachu a závislosti. Hodnota Božieho synovstva nám bola nezmazateľne daná v Kristovi. Je to nevyvrátiteľná skutočnosť.

„A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.“ Ba ani hriech, ako o tom svedčí podobenstvo o mánotratnom synovi, nemôže zničiť lásku Boha Otca k nám. Máme vždy otvorenú cestu návratu. Oslobodenie od strachu, ktorý rodí závislosť, je teda integrálnou časťou Kristovho vykúpenia.

Vykúpenie nám neprináša len oslobodenie z temnôt poblúdenia a zo strachu, ale predovšetkým z egoizmu, z egocentrickej lásky, ktorá predstavuje najhlbší prameň každej závislosti. Teda kvôli nej sa nielen človek stáva pre človeka predmetom manipulácie, ale taktiež sa nemôže sám slobodne realizovať. Konštitúcia o Cirkvi v súčasnom svete hovorí, že „človek nemôže samého seba nájsť v plnosti ináč, ako skrze nezištné darovanie samého seba“. Odhalenie pravdy, že človek nezištným darovaním seba sa stáva skutočne slobodným, nám ukazuje cestu k slobode, ktorú nám nemôže nikto vziať a ktorá je vždy, v každej situácii, pre nás dostupná a otvorená. Je to cesta Kristovho kríža. Tajomstvo kríža je taktiež kľúčom k pochopeniu teológie oslobodenia. Kristus vo chvíli, keď na kríži skladal dobrovoľnú obeť svojho života z lásky k Otcovi a k nám, bol úplne slobodný, vykonal vrcholný akt slobody svojho

života. A tak teda každý človek dobrovoľne obetujúci nižšie hodnoty, ba aj život, pre hodnoty vyššie, pre hodnotu najvyššiu - nezištnú lásku - zároveň uskutočňuje sebarealizáciu v akte slobody, ktorú mu nikto nemôže vziať.

V kríži sa odhalila úplná hĺbka tajomstva slobody. Preto Kruciáta oslobodenia je vedená pod znakom kríža. Kríž, ako symbol dobrovoľnej obety z lásky, je skutočne jedinou cestou vedúcou k skutočnému oslobodzovaniu iných. Cesta k vnútornej slobode sa musí spojiť s čoraz hlbším vniknutím do tajomstva kríža.

Nakoniec treba poukázať na vzťah bratstva ako na element teológie oslobodenia. Bratstvo je vzťahom pochádzajúcim zo vzťahu synovstvo - otcovstvo. Ľudia, ktorí majú spoločného otca, sú si bratmi. Uznatie otcovstva Boha, prijatie pozície dieťaťa k Bohu Otcovi cez Krista v jeho Duchu, je jedinou cestou do všeobecného, medziľudského bratstva. Bez toho by hovorenie o bratstve bolo len prázdnyimi slovami. Tam, kde sa novou bratskou láskou uskutočňuje bratstvo v Kristovi, tam už niet miesta na manipuláciu ľuďmi, na zaobchádzanie s nimi ako s nejakou vecou. Na bratstve, ktoré sa prejavuje duchom vzájomnej služby, spočíva skutočná spoločenská sloboda. „Lebo vy ste povolání pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!“

2.2 Podstata, patróni a symboly KOČ

Kruciáta oslobodenia človeka je hnutím a programom činnosti vyplývajúcim z kresťanského chápania zodpovednosti a angažovania sa, ako aj formou svedectva kresťanského spôsobu života, charitatívnej práce a apoštolátu. Táto činnosť sa vyvíja na základe územnej štruktúry katolíckej Cirkvi a na tradičných, ako aj na nových, pokoncilových formách pastoračnej práce.

KOČ je činnosťou s náboženským a morálnym charakterom. Oslobodenie človeka nie je chápané v politickom, spoločenskom, alebo ekonomickom zmysle, ale ako vnútorné oslobodenie človeka v zmysle evanjelia, ktoré bude samozrejme vyvíjať svoj blahodárny vplyv na všetky spomínané oblasti ľudského života, ktoré potrebujú uzdravenie pomocou zaangažovania nových ľudí oslobodených od egoizmu, ľudí, ktorí prijali postoj nezištnej služby.

Voči spoločnosti, národu a štátu sa KOČ podujíma na záchrannú službu pred veľkými nebezpečenstvami, neraz narastajúcimi do rozmerov spoločenskej katastrofy, na službu dobre zrozumiteľnému a nepochybnému dobru národa a spoločenstva, preto si zasluhuje takú podporu vlád a administratívnych zložiek, aká prislúcha spoločenstvám s vyšším spoločenským prínosom.

KOČ, ako vyplýva zo samého pojmu kruciáta, je myslená ako prechodná činnosť, ktorá má uskutočniť veľkú

mobilizáciu ľudí dobrej vôle na boj s alkoholizmom ako aj inými ohrozeniami v čase ich veľkej intenzity. KOČ nezamýšľa odvrhnúť či nahradiť doteraz užívané formy boja s alkoholizmom a inými ohrozeniami, naopak chce ťažiť z ich úspechov a skúseností, chce svoje úsilie s nimi zjednotiť.

Hoci KOČ je zo svojej podstaty hnutím náboženským, nadprirodzeným, evanjelizačným, opierajúcim sa o vieru v spásnu moc Krista a jeho Ducha, nepodceňuje a nepokladá za zbytočné žiadne prirodzené zásady, metódy a prostriedky boja s alkoholizmom, opierajúce sa o náuku a skúsenosti. Kruciáta, opierajúc sa o zásadu jednoty prirodzeného i nadprirodzeného poriadku, siaha po všetkých dostupných pomôckach v presvedčení, že dvojrozmerná vernosť voči prirodzeným i nadprirodzeným zákonom podmieňuje plodnú a účinnú prácu.

Základnými prostriedkami Kruciáty pri oslobodzovaní zo závislostí sú:

- evanjelizácia, čiže hlásanie s vierou a mocou Ježiša Krista, ktorý oslobodzuje človeka;
- modlitba – individuálna a spoločná;
- pôst – úplná abstinencia od alkoholu.

Modlitba je často jediným prostriedkom pomoci, keď z ľudského hľadiska sa nedá nič urobiť. Je tou, ktorá zotročených privádza k prameňu života. Modlitba a pôst tvoria srdce programu činnosti KOČ <http://www.kruciata.szm.sk>

Hlavnou patrónkou KOČ je Nepoškvrnená, Matka Cirkvi. Kruciáta prijíma druhý názov „Dielo Nepoškvrnenej, Matky Cirkvi“. Členovia Kruciáty vidia v Nepoškvrnenej vzor úplne oslobodenej a nezávislej ľudskej osoby, čo sa prejavilo v jej úplne nezištnej láske ku Kristovi a Jeho spásnemu dielu. Najviac sa to prejavilo vo chvíli, keď sa pod krížom, úplne láskou spojená so svojím Synom, stala Matkou Cirkvi. Pripodobnenie sa KOČ k Márii v oddaní sa Kristovi a v zjednotení sa s ním v obete za spásu ľudí predstavuje najhlbšie tajomstvo životnosti a plodnosti KOČ.

Druhým patrónom KOČ je sv. Stanislav, biskup a mučeník, patrón morálneho poriadku v Poľsku. Na jeho 900-té výročie smrti vznikla KOČ. Sv. Stanislav je pre členov KOČ vzorom odvahy pri vydávaní svedectva o objektívnych a najvyšších morálnych hodnotách aj za cenu obetovania života.

KOČ si popri sv. Stanislavovi uctieva ako svojho patróna taktiež sv. Maximiliána M. Kolbeho, patróna prvej Kruciáty Nepoškvrnenej, ktorý nás z jednej strany učí oddaniu sa Nepoškvrnenej, aby sme mohli byť nástrojmi v jej rukách v boji proti zlu, a z druhej strany je nádherným príkladom lásky, ktorá oddáva život za svojich bratov. Sv. Maximilián v koncentračnom tábore v Osvienčime sa dobrovoľne prihlásil, že prijme namiesto svojho spoluväzňa, otca rodiny, trest smrti hladom.

Symbolmi Kruciáty oslobodenia človeka sú:

SLOVÁ "NEBOJTE SA"

Tieto slová sú zvolaním a zároveň heslom KOČ. Často ich vypovedal Kristus. Neraz ich vyslovoval taktiež pápež Ján Pavol II. Pripomínajú členom KOČ, že ich hlavnou úlohou je oslobodzovanie ľudí od strachu, ktorý ich robí neslobodnými.

ERB KOČ

Poslanie Kruciáty vyjadruje jej erb. Je to štít, na ktorom sa pod nápisom "Nebojte sa" nachádza veľký kríž. Pod ním je z pravej strany veľké "M", z ľavej malé "m" (príloha č.2). Kríž je znakom Kruciáty - krížovej výpravy a zároveň je znakom najhlbšieho tajomstva slobody. Písmeno "M" symbolizuje Máriu, stojacu pod krížom ako vzor našej odovzdanosti Kristovi a zjednotenia sa s Ním. Kríž s písmenom "M" sa nachádza aj na erbe pápeža Jána Pavla II. Umiestnenie tých istých znakov na erbe KOČ nám pripomína, čo spája Kruciátu s pápežom. Malé "m" na druhej strane kríža sme "my", ktorí odpovedáme na výzvu pápeža, aby sme sa spolu s ním zjednotili s Máriou ("*Totus Tuus*") v odovzdaní sa Kristovi. Preto KOČ sa tiež nazýva dielom Nepoškvrnenej Matky Cirkvi.

ERB DIAKONIE

Erbom diakonie je štít, na ktorom sú napísané slová "Pravda nás oslobodí". Pod nimi sa nachádzajú spojené dlane a znak *fos-dzoe* (príloha č. 3).

V erbe Diakonie Vyslobodenia sú dve ruky spojené. Obidve ruky sú na jednej línii. Ide o postoj: ja stojím vedľa môjho brata a z pozície rovnosti mu hovorím: pod' so mnou, rob tak ako ja. Ja ti pomôžem. Sám si ťažko pomôžeš, ale spolu to zvládneme. Stojíme nielen vo dvojici, lebo nás čo sme povedali nie, je veľmi veľa. A je to potrebné, aby bolo mnoho tých, ktorí odpovedali na otázku Ježiša „Miluješ ma viac ako títo?“ A z lásky ku Kristovi a k slabému bratovi sa zrieknem toho, čo mi je príjemné. Takto môžem dať ruku slabému bratovi. A to je konkrétny čin.

HYMNA KOČ

Hymnou KOČ je pieseň Srdce veľké nám daj:

R: Srdce veľké nám daj, schopné objat' svet.

Pane, srdce nám daj, smelé v boji so zlom.

1. Daj nám vieru, my chceme nový život,
začať s Tebou, veď práve nastal čas.
Zbav nás smútku, čo uzaviera srdcia,
nový človek povstane v každom z nás.

2. Novou cestou budeme Pane kráčať,
zostaň pri nás, veď ťažký býva boj.
Novým srdcom chceme náš zápas začať.
Láskou svojou prosíme pri nás stoj.
3. Noví ľudia vpíšu do dejín lásku,
vzplanie všetko, čo stálo zatmené,
noví ľudia prežijú pravé šťastie,
spoja všetko, čo stálo vzdialené.

Táto pieseň je prekladom pôvodnej hymny poľskej Kruciáty oslobodenia človeka, pod názvom „Serce wielkie nam daj“. Autorom pôvodného textu je otec S. Szmidt SDB, hudbu zložil otec J. A. Espinosa SJ. –

2.3 Stratégia KOČ

Stratégia KOČ je nadprirodzenou stratégiou, to znamená, že sa musí opierať o:

- Boží plán spásy a o práva ekonómie spásy;
- účasť na Duchu Svätom v Kristovej misii;
- vieru v Božiu moc, ktorú získavame pokornou modlitbou vo veľkej dôvere.

Inak povedané, musí byť úzko spojená s evanjelizáciou, ako mocným ohlasovaním príchodu Božieho kráľovstva a Kristovej spásy.

KOČ, ak chce byť účinná a plodná, musí, ako aktivita vstupujúca do dejín v konkrétnych sociologických podmienkach, zohľadniť zákony, dané Bohom Stvoriteľom, riadiace svet; musí taktiež zohľadniť všetky zásady sociológie a organizácie práce. Nadprirodzenosť teda neznamená útek od skutočnosti, do akéhosi falošného spiritualizmu, ale život a prácu vo viere.

Stratégia KOČ sa musí vyznačovať maximalistickým realizmom. Nemôže sa uspokojiť s akousi sporadickou a náhodnou činnosťou, ale musí pamätať na všetky nebezpečné sily, ktorým sa treba postaviť na odpor a zodpovedne plánovať činnosť podľa veľkosti cieľov, ktoré sa musia dosiahnuť. Veď len vtedy môžeme hovoriť o stratégii, keď plánujeme ako viesť víťaznú vojnu, a nie len jednotlivé bitky, či potýčky.

2.3.1 Strategické úlohy KOČ

Prvou strategickou úlohou je vždy mobilizácia, čiže získanie zodpovedného množstva ľudí, rozhodnutých podujat' sa na úlohy. Kruciáta plánuje prijať do KOČ také množstvo ľudí, ktoré by dokázalo vplyvať na zmenu spoločenských obyčajou a zničiť vládu alkoholového teroru. Mobilizácia sa uskutočňuje individuálnym prihlásením sa a prijatím záväzkov člena Kruciáty oslobodenia človeka. Základným záväzkom je:

- zachovávanie úplnej abstinencie od alkoholu v čase členstva v Kruciáte;
- neponúkať alkohol;
- nekupovať alkoholové nápoje.

Vďaka tomu sa mobilizácia uskutočňuje konkrétnymi skutkami oslobodenia, ktoré sú už reálnym úspechom v boji s alkoholizmom. Takto zmobilizovaní ľudia sú novým vojskom Gedeona, ktorý Pán bude môcť použiť ako svoje náradie pri oslobodzovaní národa.

Druhou kľúčovou strategickou úlohou je formovanie diakonie Kruciáty oslobodenia človeka. Diakónia predstavuje užší tím zodpovedných ľudí (moderátorov, animátorov a pod.), ktorí slúžia KOČ. Jedná sa o špeciálnu, vyčlenenú skupinu, ktorá sa pravidelne stretáva a rozdeľuje si úlohy na nasledujúce obdobie činnosti. Skupina diakonie musí byť kvasom a prameňom inšpirácie v každom miestnom stredisku KOČ.

Nasledujúcou úlohou v stratégii Kruciáty oslobodenia človeka je formácia členov. Jej úlohou je oboznámenie ich s duchovnosťou hnutia, tak aby prijali myšlienku oslobodenia a aby sa rozhodli pre uskutočnenie krokov smerujúcich k vlastnému oslobodeniu, ako aj k oslobodeniu iných.

Táto formácia sa delí na:

- vstupnú formáciu v čase kandidatúry (obyčajne trvá jeden rok);
- permanentnú formáciu, trvajúcu celý čas členstva v KOČ.

Následné etapy formácie vyznačujú mesačné stretnutia. Členovia KOČ, ktorí sú zároveň aj členmi hnutia Svetlo – Život, majú za povinnosť sa zúčastňovať tejto formácie.

Po mobilizácii a formácii nasleduje činnosť. Kruciáta oslobodenia človeka ako „*acies bene ordinata*“ („armáda v bojovom šiku“) vykonáva profylaktickú činnosť v boji s alkoholizmom a inými ohrozeniami. Jedná sa o konkrétne aktivity, napr. organizovanie bezalkoholových osláv, svadiieb, návštevy rodín, ktoré majú problémy s alkoholom a mnohé iné činnosti, ktorým sa budeme venovať v samostatnej kapitole. V takomto prípade boj s alkoholom už nieje len hádzaním hesiel a sloganov masám anonymných poslucháčov, na ktoré sa nikto (alebo takmer nikto) nepodujíma, ale naberá formu plánovanej akcie riadenej príslušnými stanicami a realizovanej skupinami ochotných a pripravených ľudí.

2.3.2 Stanice KOČ

Tzv. stanice sú miestnymi strediskami, ktoré inšpirujú a riadia Kruciátu oslobodenia človeka. Povstávajú z centrálného strediska, ktorým je stanica č. 1 pri Kláštore minoritov v Levoči. To je tiež miesto, kde sa ľudia majú možnosť prihlásiť do KOČ, zložiť sľub abstinencie.

Stanice majú vyznačenú územnú oblasť pôsobenia, ktorá získava, mobilizuje a formuje členov KOČ a vykonáva rôzne akcie na území pôsobenia danej stanice. KOČ sa usiluje o obsiahnutie celého územia štátu sieťou staníc <http://www.kruciata.szm.sk>

V súčasnosti sú na Slovensku dve stanice KOČ, a to v Levoči a v Bardejove. Pastoračiu abstinujúcich alkoholikov zastrešuje páter Roman M. Gažúr OFMConv., ktorý vedie Kruciátu v Levoči. Pastoračiu dobrovoľných abstinentov v Bardejove zastrešuje otec Jozef Heske. Okrem týchto dvoch staníc je ale viacero miest, kde sú sústredení členovia KOČ a do budúcnosti sa tam plánujú zriadiť stanice.

2.4 Úplná abstinencia ako základná taktika Kruciáty

Zásadnou taktikou Kruciáty v boji o oslobodenie človeka z otroctva alkoholizmu je praktizovanie úplnej abstinencie jej členov. Z vedecky istého tvrdenia, že pre notorických alkoholikov jedine zachovanie úplnej abstinencie až do smrti je jediným spôsobom záchrany, vyniká postulát dobrovoľnej abstinencie tých, ktorí chcú podať ruku bratom postihnutým nešťastím alkoholizmu. Takýchto ľudí KOČ prijíma a preto len pripravenosť praktizovania abstinencie z lásky „ku slabým bratom“ môže byť kritériom prijatia do Kruciáty. Abstinencia je teda sama o sebe víťazstvom v boji s alkoholizmom, je skutkom odvahy a slobody, je oslobodzujúcim skutkom. Základnou metódou v taktike KOČ je propagácia abstinencie, ako „skutkov oslobodenia“.

2.4.1 Formy abstinenčných záväzkov

Kruciáta oslobodenia človeka ako „nové vojsko Gedeona“ chce zhromaždiť rozhodných a odvážnych ľudí, odhodlaných na boj so spoločenským nebezpečenstvom alkoholizmu a preto ich vedie k úplnej abstinencii. Človek, ktorý pije s mierou, alebo čiastočne sa zrieka alkoholu, pre seba rieši tento problém zhodne s požiadavkami etiky a kultúry, avšak neprináša pozitívny vklad do boja s touto spoločenskou katastrofou.

V KOČ rozlišujeme dve formy abstinenčných záväzkov:

1. na jeden rok – tento abstinenčný záväzok sa realizuje začlenením do Kruciáty na jeden rok odo dňa

podpísania deklarácie. Týmto krokom sa zaväzujúci stáva kandidátom KOČ;

2. na čas členstva v KOČ – tento abstinčný záväzok sa uskutočňuje začlenením do Kruciáty na dobu jej existencie, pokiaľ budú pretrvávajú problémy s alkoholizmom. Týmto krokom sa zaväzujúci stáva členom KOČ.

Okrem kandidátov a členov KOČ v nej pôsobia aj tzv. sympatizanti. Sú to tí ľudia, ktorí sa ešte nerozhodli pre prijatie abstinčných záväzkov, alebo neobnovili ukončenú kandidatúru, ale sa aktívne zapájajú do činnosti KOČ a napomáhajú jej.

2.4.2 Prijatie abstinčného záväzku v KOČ

Iba život veľkej časti spoločnosti, slobodnej od strachu, klamstva, podriaďovania sa škodlivým obyčajom môže priniesť ovocie ozajstnej premeny životného štýlu v celom národe a kresťanský pocit zodpovednosti za rodinný a spoločenský život. Prijatie abstinencie v KOČ je vyjadrené písomne a zapísané do "Knihy skutkov oslobodenia", ktorá sa nachádza v každej stanici.

Prijatie abstinčného záväzku v Kruciáte sa uskutočňuje podpísaním deklarácie o členstve (príloha č. 9). Podpísanie deklarácie má charakter zaviazania sa voči spoločenstvu KOČ, pričom každý má možnosť rezignácie vo chvíli vystúpenia z radov KOČ. Ponecháva sa na slobodnom rozhodnutí každého, kto sa prihlasuje do KOČ, či chce svoj záväzok dodatočne umocniť prísľubom daným Nepoškvrnenej, Matke Cirkvi a skrze ňu Kristovi.

Pretože abstinčný záväzok je deklaráciou vstupu do Kruciáty oslobodenia človeka bojujúcej s alkoholizmom, táto deklarácia je úplná a má zmysel natoľko, nakoľko v sebe obsahuje predsavzatie neponúkajú alkoholu, ako aj nevydávania peňazí na alkohol, čiže nekupovania alkoholu. Inak by to bol polovičný, nekonzekventný boj, boj ktorý má v sebe zárodok kapitulácie. Preto abstinčný záväzok sa spája v deklarácii člena KOČ s týmito dvoma predsavzatiami. Kandidáti a členovia KOČ sa tiež zaväzujú podľa miery možnosti zúčastňovať stretnutí a akcií, na ktoré sú pozývaní najbližšou stanicou KOČ <http://www.kruciata.szm.sk>

V rámci Slovenska od založenia Kruciáty podpísalo deklaráciu vstupu do KOČ 372 osôb, z čoho je 67 členov.

2.5 Abstinčné krédo KOČ

Zdôvodnenie a vysvetlenie úplnej abstinencie v Kruciáte sa nachádza vo vypracovaní abstinčného kréda KOČ. Jeho autorom je zakladateľ Kruciáty František Blachnický, ktorý ho rozdelil do nasledovných dvanástich bodov:

1. KOČ, nazývaná taktiež dielom Nepoškvrnenej Matky Cirkvi, je mariánskym hnutím, ktoré

rozhodne stojí na strane úplnej abstinencie od alkoholu. Kruciáta združuje len úplných abstinentov a je nasmerovaná k tomu, aby v mene lásky k Nepoškrvnenej naklonila čo najviac ľudí k rozhodnutiu úplnej abstinencie od alkoholu. Kruciáta taktiež zásadne nesúhlasí so zavedením „ľahších foriem abstinencie“, spočívajúcej napr. v zrieknutí sa len vodky a iných liehovín a súčasne v tolerovaní alkoholických nápojov, akými sú napr. víno či pivo.

2. Pod abstinenciou Kruciáta rozumie úplné a dobrovoľné zrieknutie sa alkoholu ako nápoja v každej podobe a v akomkoľvek množstve. Táto definícia nezahŕňa iné požívanie alkoholu, napr. ako lieku (ak je alkohol súčasťou skutočného lieku) alebo jeho využitie v liturgii. V zásade ani požívanie alkoholu v potravinách (napr. v tortách alebo cukríkoch) nie je zahrnuté v pojme abstinencia. Z takto špecifikovanej definície abstinencie vyplýva, že tu nejde o boj s alkoholom ako takým, ale o boj s prijatým zvykom pitia alkoholu.

3. Kruciáta v súlade s morálnou náukou Cirkvi v zásade pokladá abstinenciu a striedme požívanie alkoholických nápojov za rovnocenné. Kto naozaj striedmo z času na čas požíva alkoholické nápoje, nedopúšťa sa tým ešte žiadnej etickej nedokonalosti a nemôže sa mu kvôli tomu nič vyčítať. Abstinencia, či striedmosť nadobúda etickú hodnotu až vzhľadom na motívy alebo okolnosti. Preto hnutie Kruciáta neodôvodňuje abstinenciu prísnosťou morálneho nátlaku, či príkazu a ani netvrdí, že abstinencia je sama o sebe eticky lepšia ako striedme požívanie alkoholických nápojov. Preto sa toto hnutie rozhodne dištancuje od tých abstinentov, abstinenčných skupín, ktoré pokladajú abstinenciu samu o sebe za eticky dokonalejšiu ako striedmosť a ktoré by chceli odôvodniť všeobecný morálny záväzok abstinencie pre všetkých ľudí. Tento záväzok sa vzťahuje len na určité kategórie ľudí v istých podmienkach (alkoholici a ich deti, osoby vykonávajúce určité profesie, osoby s určitými ochoreniami a pod.).

KOČ propaguje dobrovoľnú abstinenciu z nadprirodzených pohnútok, ale aj zo snahy konať dobro pre spoločnosť, najmä preto, lebo ju pokladá za účinný prostriedok k dosiahnutiu cieľa, akým je boj so spoločenskou pliagaou alkoholizmu. Všetky námietky, ktoré považujú propagovanie abstinencie za prejav prehnaného puritánstva, akéhosi sektársko-manicheistického ducha a pod., sú teda úplne bezdôvodné a sú dôkazom nepochopenia podstaty abstinencie v katolíckom hnutí triezvosti. Nepochopením je taktiež argumentácia, že rozumná striedmosť viac zodpovedá katolíckemu duchu, než rigorózna abstinencia, pretože v hnutí triezvosti v otázke: striedmosť, či abstinencia vôbec nejde o morálne hodnotenie oboch praktík, ale o hodnotenie ich užitočnosti v boji proti veľkému zlu a o ich hodnotenie ako prostriedkov praktického riešenia alkoholovej otázky.

4. Kruciáta sa vo svojej motivácii neopiera o argumentáciu lekárov, ani tých, ktorí tvrdia, že všetci by mali byť úplní abstinenti, pretože každá, hoci aj najmenšia dávka alkoholu, je zdraviu škodlivá. Hoci moderná medicína čoraz lepšie poznáva škodlivosť pôsobenia alkoholu a čoraz

viac nabáda ľudí k abstinovaniu, v praxi sa táto argumentácia javí ako málo účinná a nedostatočná na to, aby podnietila dynamické pružné masové protialkoholické hnutie. Preto sa v hnutí prijíma takáto motivácia abstinencie len ako pomocná motivácia. Samozrejme to neznamena, že KOČ pokladá za nepravdivé tvrdenie lekárskej vedy o škodlivosti pôsobenia alkoholu na zdravie človeka. Kruciáta zásadne súhlasí s tvrdením lekárov, že alkohol je „otravou pre bunky (najmä mozgové) a narkotikom číslo jeden“ a uznáva výsledky vedeckých výskumov ohľadom škodlivosti alkoholu pre ľudský organizmus. No nechce, z príčin uvedených vyššie, svoju motiváciu k abstinencii zakladať len na lekárskejších a zdravotných argumentoch.

5. KOČ teda odmieta všetky nesprávne, či neúčinné formy argumentácie za abstinenciu, ktoré sú väčšinou príčinou predsudkov a vnútorného odporu voči abstinencii. S tým sa môžeme stretnúť aj u ľudí, ktorým určite úprimne záleží na boji so spoločenskou pliahou alkoholizmu. Odôvodnenie nespornej potreby, užitočnosti a nevyhnutnosti abstinencie vidí KOČ v inej rovine, menovite na nadprirodzenej a praktickej rovine, kde o hodnote prostriedku, či metódy rozhoduje účinnosť.

6. Abstinencia v KOČ má predovšetkým nadprirodzenú hodnotu ako akt vynahradenia za hriechy opilstva. Ide v nej o dobrovoľné zrieknutie sa veci, ktorá sama o sebe ešte nie je zlá a zakázaná, pre lásku k Bohu i blížnemu. Takto poňatá abstinencia má v katolíckej náuke o cnosti to isté postavenie ako zdržanlivosť od mäsitých pokrmov a je taktiež dôstojnou spoločníčkou dobrovoľnej chudoby, čistoty a poslušnosti prijatej z lásky ku Kristovi. Vždy sa tešila uznávaním a podporou Cirkvi.

Pápež Pius XII. písal v liste predsedovi nemeckého abstinenčného združenia „Kreuzbund“: „Katolícka Cirkev nemôže podporovať nútenú všeobecnú abstinenciu. Ved' záväzok úplnej abstinencie od alkoholu platí len tam, kde sa nedá iným spôsobom túto náruživosť ovládnuť. Avšak dobrovoľná abstinencia ako odprosenie za hriechy nestriedmosti a ako príklad pre blížnych, aby sme aspoň zabránili nadmernému pitiu alkoholických nápojov, je apoštolátom, ktorý Cirkev prijíma a uznáva, chváli a požehnáva!“ –

Kruciáta zdržanlivosti z rokov 1957 – 1960, na ktorú naväzuje dnešná KOČ, vyjadril uznanie Cirkvi Jeho Eminencia kardinál Štefan Wyszynski, v požehnaní udelenom dňa 28. 10. 1957: „Ide nie len o to, aby sa ľudia zriekli vodky, ale o to, aby sa ich čo najviac z nadprirodzených pohnútok zrieklo všetkých alkoholických nápojov. Pochopili ste túto pravdu. Preto za ňou kráčajte vpred. Učte ľudí lepšiemu, Božiemu chápaniu otázky triezvosti. Ukážte im abstinenciu z tej najsprávnejšej strany: ako vynahradenie Bohu za všetky urážky od tých, čo v opilosti zabúdajú na svoje človečenstvo, nech čo najviac našich bratov a sestier pochopí, že týmto pomerne drobným zrieknutím sa môžu u Boha vyprosiť zmilovanie nad ľuďmi, ktorí sa stratili v „hmlu alkoholového opojenia“, zmilovanie nad ich

rodinami, okolím, zmilovanie nad našim národom, ktorý je unášaný do priepasti týmto nešťastným návykom a jeho následkami“.

7. Abstinencia má taktiež ohromnú praktickú hodnotu v boji s alkoholizmom ako nevyhnutný prostriedok pri záchrane alkoholikov a ako prostriedok, ktorý účinne pôsobí proti príčinám alkoholizmu.

Dnes je vedecky istým faktom, nepodliehajúcim žiadnej diskusii, že alkoholik môže byť zachránený zo závislosti jedine pod tou podmienkou, že sa stane úplným abstinantom od alkoholu do konca svojho života. Aby však alkoholik, spravidla človek so slabou vôľou, mohol vytrvať v predsavzatí abstinencie, musí nájsť morálnu podporu v dobrovoľných abstinencoch so silnou vôľou, ktorí sa tešia úcte iných, musí sa nachádzať v abstinencnom prostredí alebo aspoň v prostredí, kde prítomnosť jedného alebo niekoľkých abstinencov zlomila všeobecný spoločenský nátlak k pitiu. Z toho vyplýva postulát dobrovoľnej abstinencie prijatej kvôli záchrane blížnych, ktorí sú obeťami závislosti, a teda z lásky k blížnemu. Z tohoto pohľadu sa nám abstinencia javí ako nevyhnutná súčasť záchranu alkoholikov a zároveň čin kresťanskej lásky k blížnemu.

8. Abstinencia naberá veľký význam aj z pohľadu protialkoholického prevencie a zvlášť vo vzťahu k mládeži a deťom. Nikto, kto je rozumný dnes neneguje hodnotu a potrebu vychovávania detí a mládeže k úplnej abstinencii v čo najväčšom časovom úseku – prinajmenšom do osemnástich rokov. Zrealizovanie tohoto zámeru bude však prakticky nemožné, ak sa mládež nebude na každom kroku stretávať s príkladom abstinencie vychovávateľov a iných predstaviteľov staršieho pokolenia, najmä tých, ktorí sú pre ňu vzorom a autoritou. Ak v očiach mládeže bude pitie alkoholu vecou dovolenou „len dospelým“, zvlášť vtedy sa pre ňu stane atraktívne a lákavé.

9. Abstinencia účinne reaguje na samotné príčiny alkoholizmu, najmä alkoholické obyčaje všeobecne panujúce v spoločenskom živote a s nimi spojené spoločenské nanucovanie pitia. Alkoholické obyčaje sú hlavnou príčinou pitia. Kým vládnu, nemôžeme hovoriť o zachraňovaní alkoholika a o ochrane dorastajúcich pokolení pred pádom do závislosti. Reforma spoločenských obyčajou, prekonanie alkoholického teroru spoločenstva je bezpodmienečnou podmienkou každej protialkoholického akcie. To sa však nedá dosiahnuť bez abstinencie, a preto sa abstinencia stáva nevyhnutným prostriedkom v boji s novodobým alkoholizmom. Preto hnutie KOČ rozhodne propaguje abstinenciu a prijíma zásadnú tézu, ktorú sformuloval kňaz Ján Kapice: „Novodobý alkoholizmus sa nedá premôcť bez abstinencie“. Z tohoto uhla pohľadu sa treba pozerať taktiež na problém tzv. nevinných symbolických prípitkov, aby sme pochopili, že pohár vína môže byť z etického, či zdravotného hľadiska neškodný, avšak z pohľadu taktiky protialkoholického hnutia neškodný nie je, pretože znamená udržiavanie a upevňovanie alkoholických obyčajou, ktoré v skutočnosti nie vždy hic et nunc (tu a teraz), ale vo svojej podstate je najzávažnejším zdrojom alkoholizmu.

10. KOČ tiež rozhodne propaguje abstinenciu od vína a piva. Hoci to vzbudzuje najväčší odpor, Kruciáta nemôže rezignovať z tohoto postulátu, pretože čoskoro by to pozbavilo Kruciátu jej účinnosti. Hoci by pitie vína a piva bolo aktuálne menej škodlivou formou pitia, ako je pitie vodky a iných destilátov, nie je ale menej škodlivé, ak ide o udržiavanie alkoholického návyku, ba dokonca z pohľadu vzniku závislosti je ešte škodlivejšie. Teda vzhľadom na záchranu alkoholikov, ako aj vzhľadom na prevenciu, je potrebné v protialkoholickom hnutí podporovať postulát abstinencie aj od piva a vína.

11. KOČ propaguje abstinenciu taktiež z pohľadu výchovnej hodnoty. Je dokonalým prostriedkom na cibrenie cnosti zdržanlivosti, sily vôle, charakterom a predovšetkým dnes tak potrebnej morálnej samostatnosti a odvahy, ktorá robí človeka schopným plávať proti prúdu názorov okolia a všeobecných obyčajou. Zároveň je dokonalým prostriedkom, ktorý zhromažďuje ľudí zapájajúcich sa do protialkoholických aktivít a apoštolátu. Len takíto ľudia, ktorí sa pre záchranu blížnych a národa zmôžu na osobnú obeť zrieknutia sa alkoholu a ktorí sa sami oslobodia od všetkých alkoholických predsudkov a zaujmú nekompromisný postoj voči alkoholickým obyčajom, dokážu zvädzať boj a tvoriť aktívne bojové a výstižné protialkoholické hnutie. Len abstinencia je účinným heslom, ktoré mobilizuje k činu a je prostriedkom boja s alkoholizmom. Na druhej strane striedmosť, ktorá sama o sebe nie je zlá, je ako heslo, aj ako prostriedok úplne neužitočná v boji s alkoholizmom. Hoci by všeobecná skutočná striedmosť všetkých bola cieľom protialkoholického hnutia, dosiahnuť sa dá len dobrovoľnou abstinenciou mnohých. Striedmy človek zaujíma v boji s alkoholizmom neutrálnu pozíciu, ale až abstinent prináša pozitívny vklad do diela obrátenia národa k triezvosti. Kvôli tomu KOČ považuje za neužitočné združovať v protialkoholickom hnutí ľudí, ktorí pijú s mierou a rozhodne propaguje úplnú abstinenciu.

12. Keď sa pozrieme na ideu abstinencie, ktorú hlása KOČ v spojení s ideou oslobodenia človeka, vidíme ešte jednu špecifickú hodnotnú stránku, a to atraktívnosť Kruciáty. Dobrovoľne a vedome prijatá abstinencia oslobodzuje toho, kto ju praktizuje, pretože osoba definuje a tvorí samu seba skrze rozhodnutia. Čím je to rozhodnutie viac vyspelé, tým plnšie človek realizuje seba ako osobu. Skutok abstinencie oslobodzuje:

- od ľudských pohľadov, ktoré často ohromujú slobodné konanie človeka;
- od bezmyšlienkového konania – človek, ktorý sa poddáva nátlakom, sloganom, zvykom, nie je slobodný. Slobodným je vtedy, keď si vyberá rozumne;
- od závislosti na alkohole – časté pitie alkoholu totiž vedie ku zablokovaniu schopnosti rozhodovať sa. Alkoholici nie sú slobodní. Len abstinencia dáva plnú záruku zabezpečenia sa pred takouto závislosťou;
- od nanútenia, ktoré vedie ľudí k postojom opisovanom často slovami: „musel som“.

Abstinencia oslobodzuje druhého človeka tým, že ho sprevádza na jeho neľahkej ceste. Je to „taktika podania ruky“, namiesto hlásania hesiel a programov, ktoré samé ešte neprinášajú oslobodenie. Oslobodzovaním iných oslobodzujeme seba. V konečnom dôsledku oslobodzujúci vedie oslobodeného ku Kristovi, v ktorom je ideál a realizácia našej slobody. Len slobodný človek môže oslobodzovať iných. Tí slobodní ľudia majú tvoriť „nové Gedeónové vojská“.

3 PASTORÁCIA PROSTREDNÍCTVOM KOČ

3.1 Aktivity KOČ na Slovensku

Základnou formou pôsobenia KOČ je svedectvo štýlu života jej členov. Okrem toho však Kruciáta využíva rôzne metódy a prostriedky boja s alkoholizmom a inými závislosťami, napr. výstavy, večerné posedenia, premietanie filmov a diapozitívov, brožúrky, letáky, plagáty, nahrávky, a pod. KOČ pozýva k spolupráci odborníkov z rôznych oblastí, zvlášť lekárov, psychiatrov a psychológov. I napriek tomu, že na Slovensku pôsobí toto hnutie pomerne krátko, vyvíja mnoho aktivít. Tieto aktivity môžeme rozdeliť na príležitostné a pravidelné.

3.1.1 Príležitostné aktivity

MISIJNÉ VÝJAZDY DO FARNOSTÍ

Jednou z aktivít rehole minoritov sú misie v jednotlivých farnostiach na Slovensku. Týchto misií sa v prípade potreby zúčastňujú aj členovia Kruciáty, ktorí počas nich majú možnosť predstaviť KOČ ľuďom v daných farnostiach. Uskutočňujú to prostredníctvom programu, ktorý pozostáva z predstavenia Kruciáty, prednášok odborníkov na danú tému a nenahraditeľnej časti programu – osobných svedectiev, tak abstinujúcich alkoholikov, ako aj dobrovoľných abstinentov. Práve toto živé slovo je často najefektívnejším prostriedkom, ktorý zasiahne hlboko do sŕdc ľudí a motivuje ich ku zmene. Neraz sa stáva, že ľudia majú zábrany otvoriť sa pred svojimi známymi a hovoriť o svojich problémoch. Preto sa po ukončení programu nedáva priestor na verejnú diskusiu, ale uprednostňuje sa individuálny rozhovor s predstaviteľmi Kruciáty, ktorí týmto ľuďom ponúknu možnosti riešenia ich problémov.

NÁVŠTEVY RODÍN POSTIHNUTÝCH ZÁVISLOSŤOU

Nespočítateľné množstvo rodín v našej krajine trpí kvôli problémom so závislosťou. Manželky či matky, zo strachu pred možným ublížením závislého pod vplyvom alkoholu či inej drogy, mnohokrát mlčia. Až keď ich problémy naberú neznesiteľný rozmer v podobe rozličných tragédií, načerpajú odvahu a vyhľadajú pomoc. Neraz, po spoznaní Kruciáty oslovujú práve jej predstaviteľov. Jednou z foriem pomoci je návšteva konkrétnych rodín, v ktorých sa takýto problém vyskytuje. Táto aktivita prináša najväčšie ovocie. Mnohí alkoholici práve vďaka týmto návštevám sa nechajú obmäkčiť a rozhodnú sa pre liečenie. To je účinné iba vtedy, keď ho závislý absolvuje dobrovoľne. Až po vyliečení nastupuje opäť Kruciáta, ktorá mu pomáha vytrvať v abstinencii.

OSVETA NA ŠKOLÁCH

Ďalšou formou pastoračie Kruciáty sú návštevy stredných škôl, ktorých program pozostáva spravidla z nasledovných častí:

- a) zahájenie programu – kňaz predstaví žiakom Kruciátu, oboznámi ich s hlavnými cieľmi a pravidlami tohto hnutia;
- b) odborná prednáška – tú prednáša väčšinou hosť pozvaný Kruciátou (psychológ, psychiater alebo iný odborník v danej oblasti);
- c) svedectvá – sú najdôležitejšou časťou programu. Členovia KOČ (abstinujúci alkoholici ako aj dobrovoľní abstinenti) hovoria svoj životný príbeh;
- d) voľná diskusia – spočíva v odpovedaní členov KOČ na otázky, ktoré majú žiaci možnosť im položiť buď anonymne, počas programu písomnou formou, alebo osobne.

V závere programu členovia KOČ rozďajú žiakom informačné letáky s kontaktnými adresami, na ktoré sa môžu v prípade záujmu obrátiť.

NÁVŠTEVY VÄZNÍC

Nemalé množstvo trestných činov je spáchaných pod vplyvom alkoholu. Práve on je často zodpovedný za to, že sa z niektorých ľudí stávajú kriminálnici. KOČ šíri osvetu aj medzi týmito ľuďmi. Jej predstavitelia navštívili niekoľko väznic na Slovensku. Program týchto návštev je podobný tomu na školách. Väčší dôraz sa však kladie na osobné svedectvá abstinujúcich alkoholikov, ktorých príbehy neraz väzňov oslovia a hlboko sa ich dotknú.

NÁVŠTEVY FARNOSTÍ

KOČ navštevuje rôzne miesta na Slovensku aj na pozvanie kňazov z jednotlivých farností. Niekedy sa program začína počas týždňa osvetou na školách v danej farnosti. Jeho vyvrcholením je nedeľný program, ktorý sa začína svätou omšou. Už počas kázne kňaz predstaví farníkom Kruciátu, jej hlavné ciele a zámery. Po svätej omši nasledujú svedectvá členov Kruciáty a po nich možnosť individuálnych rozhovorov, podobne, ako je to počas misijných výjazdov.

BEZALKOHOLOVÁ ZÁBAVA

Jedným z cieľov Kruciáty je naučiť dnešnú spoločnosť, najmä mládež, zabávať sa bez alkoholu. Motivovať ľudí k takejto forme zábavy nie je ľahké. Je zvykom, že alkohol ľudí sprevádza pri všetkých spoločenských udalostiach. Jedná sa tak o svadby, primície, plesy, diskotéky pre mládež, ako aj posledné rozlúčky so zosnulými. Dá sa povedať, že alkohol je neoddeliteľnou súčasťou týchto podujatí. Kruciáta chce ukázať, že tomu takto nemusí byť. Zorganizovať bezalkoholovú zábavu je však náročnejšie na prípravu. Je nevyhnutný bohatý kultúrny program, kvalitné pohostenie.

Za svoju krátku dobu existencie Kruciáta na Slovensku uskutočnila niekoľko akcií tohoto typu. Zaujímavou a zároveň netradičnou bola svadba dvoch členov KOČ bez alkoholu, počas ktorej namiesto tradičného prípitku bolo lámanie chleba, ktorý si hostia vzájomne rozdávali (príloha č. 4). Bol symbolom lásky novomanželov, o ktorú sa chceli rozdeliť s ostatnými. Čas svadobnej hostiny bol popretkávaný programom, do ktorého sa prítomní zapájali. Stalo sa tiež dobrým zvykom, že sa organizujú večerné posedenia pri ohni, spojené s dobrou zábavou. Pre mládež sa vo februári 2005 v Levoči uskutočnila študentská polročná diskotéka, počas ktorej okrem tanca sprevádzaného modernou hudbou a zaujímavými svetelnými efektmi, mala mládež možnosť posediť si pri bare, ktorý im ponúkal pestrú škálu nealkoholických nápojov. Akcie sa zúčastnilo viac ako 150 mladých stredoškóľakov z Levoče a jej okolia (príloha č. 5). V blízkej budúcnosti plánuje KOČ pokračovať v organizovaní týchto podujatí a obohatiť ich o ďalšie aktivity (bezalkoholové plesy, zábavy spojené s vystúpeniami známych osobností a i.).

DUCHOVNÉ CVIČENIA

Pre duchovnú formáciu členov a kandidátov KOČ, ako aj pre zvýšenie informovanosti mládeže o Kruciáte, organizuje hnutie Svetlo-Život duchovné cvičenia. Počas nich sú mladí ľudia informovaní o tomto hnutí a zároveň majú možnosť podpísať deklaráciu KOČ a tým sa stať kandidátmi Kruciáty.

Okrem toho uskutočňuje Kruciáta týždenné pobyty pre deti a mládež vo veku od 6 do 25 rokov. Súčasťou týchto pobytov sú okrem duchovnej obnovy aj prednášky a besedy zamerané na prevenciu alkoholovej a inej závislosti.

3.1.2 Pravidelné aktivity

MODLITEBNÉ A FORMAČNÉ STRETNUTIA ČLENOV KOČ

Veľmi dôležité pre členov a kandidátov Kruciáty je pravidelné stretávanie sa. To sa uskutočňuje v staniciach KOČ, teda v Levoči a Bardejove.

Stretnutia v Levoči prebiehajú v týždenných intervaloch a uskutočňujú sa v Kláštore minoritov. Začínajú sa zapálením sviece, po ktorej nasleduje úvodná modlitba KOČ (viď podkapitola 3.2). Východiská z problémov, s ktorými sa účastníci na stretnutí zdieľajú, sa hľadajú v uzdravujúcej moci Božieho slova. Po rozjímaní nad Svätým Písmom a vzájomnom zdieľaní, majú noví členovia možnosť predstaviť sa. Každý druhý týždeň sa na tieto stretnutia pozýva odborník (psychológ, psychiater a pod.), po ktorého prednáške sa vedie diskusia na vybranú tému. Stretnutie sa končí spoločnou modlitbou svätého Tomáša Akvinského (viď podkapitola 3.2) a adoráciou pred vyloženou Sviatosťou Oltárnou. Stretnutia v Levoči sú otvorené nie len pre členov a kandidátov KOČ, ale aj pre iných záujemcov.

V Bardejove sú stretnutia rozdelené na interné a externé. Interné stretnutia sú určené len pre členov a kandidátov Kruciáty. Uskutočňujú sa každý druhý týždeň a ich priebeh je podobný tomu v Levoči. Externé stretnutia sú v kostole svätej Anny u saleziánov v Bardejove. Prebiehajú väčšinou nasledovne:

- a) zapálenie sviece;
- b) hymna KOČ (viď podkapitola 2.2);
- c) modlitba KOČ (viď podkapitola 3.2);
- d) modlitba chvál;
- e) katechéza – prednášky na rôzne témy;
- f) práca v skupinkách;
- g) svedectvá členov KOČ;
- h) organizačné záležitosti – prípravy a zhodnocovanie jednotlivých aktivít KOČ;
- i) agappe – spoločné pohostenie;
- j) záverečné požehnanie.

Tieto stretnutia sú otvorené aj pre verejnosť, teda pre všetkých ľudí, ktorí majú záujem bližšie spoznať Kruciátu a jej činnosť.

PÚTE TRIEZVOSTI

Jednou z aktivít Kruciáty sú púte za triezvosť Slovenského národa, ktoré vedie minorita brat Martin M. Kollár. Každoročne sa KOČ zúčastňuje jednej z najväčších púti na Slovensku na Mariánskej Hore v Levoči. Program Kruciáty sa začína v meste Stará Ľubovňa svätou omšou spojenou so svedectvami členov KOČ. Odtiaľ prechádzajú pútnici peši cez jednotlivé farnosti. Tam prebieha bohatý evanjelizačný program. Ten pozostáva zo svätých omší, modlitieb, svedectiev a besied s faričkami. Pešia púť, ktorá trvá spravidla dva až tri dni, sa končí na Mariánskej Hore v Levoči. V rámci levočskej púte vystupuje aj Kruciáta so svojim programom, ktorého súčasťou sú svedectvá, vystúpenie kňaza, pantomíma a i. Okrem toho majú ľudia počas púte možnosť individuálnych rozhovorov s predstaviteľmi KOČ na vyhradenom mieste, kde môžu v prípade záujmu aj podpísať deklaráciu vstupu do Kruciáty (príloha č. 6).

Ďalšou púťou, ktorej sa KOČ pravidelne zúčastňuje, je Arcidiecézna púť v Gaboltove, kde majú podobne ako v Levoči, vyhradený priestor pre predstavenie Kruciáty a evanjelizáciu.

Spolu s ostatnými pútnikmi privítali predstavitelia KOČ aj vzácneho hosťa Svätého Otca Jána Pavla II. počas jeho návštevy Slovenska v roku 2003 (príloha č.7).

CELOSLOVENSKÉ SYMPÓZIUM KOČ

Už od vzniku Kruciáty sa každoročne uskutočňuje celoslovenské sympóziu, ktoré je vyvrcholením celoročnej činnosti KOČ na Slovensku. Sympóziu prebieha v jesenných mesiacoch v stanici č. 1 v Levoči a je otvorené pre všetkých záujemcov. Jeho program je rozdelený na tri časti, a to na duchovnú, odbornú časť a panelovú diskusiu.

Duchovnú časť sympózia tvoria sväté omše, krížová cesta a adorácia pred Sviatosťou Oltárnou. Sympóziu sa začína aj končí svätou omšou, ktorú slúžia hostia pozvaní Kruciátou. Krížová cesta, ktorej sa každoročne okrem účastníkov sympózia zúčastňuje aj čoraz viac faričkov mesta Levoča, prebieha v centre mesta. Jej zastavenia sú sprevádzané svedectvami členov a kandidátov KOČ. Uskutočňujú sa v blízkosti najčastejšie navštevovaných barov a reštaurácií, s cieľom osloviť práve tých ľudí, ktorých sa táto problematika najviac týka. Adorácia pred Sviatosťou Oltárnou prebieha v minoritskom kostole a svojim spevom ju sprevádza levočský mládežnícky spevácky zbor.

Prednášky, týkajúce sa problematiky všetkých závislostí (na alkohole, drogách, no aj závislosti v sexuálnej oblasti a i.) tvoria odbornú časť sympózia. KOČ pozýva odborníkov (lekárov, terapeutov, kňazov a i.), ktorí sa vyjadrujú k aktuálnym témam z rôznych uhlov pohľadu.

Po bloku prednášok nasleduje tretia časť programu, ktorou je panelová diskusia. Tu majú účastníci stretnutia možnosť vyjadriť svoje názory, postrehy a zároveň klásť otázky k daným témam.

Jedným z pravidelných návštevníkov sympózia je moderátor poľskej Kruciáty otec Piotr Kulbacki, ktorého účasť je každoročne veľkým prínosom a povzbudením pre slovenskú Kruciátu. Keďže sympóziu sa uskutočňuje v Levoči, pozvanie Kruciáty prijal niekoľko krát aj levočský dekan prof. František Dlugoš a primátor mesta Miroslav Čurilla, no aj iní vzácní hostia (príloha č. 8).

Okrem už spomínaných aktivít uskutočňuje Kruciáta aj ďalšie. Jednou z nich sú pravidelné besedy na psychiatrickom oddelení levočskej nemocnice určené pre pomoc závislým, ktorí sú tam hospitalizovaní. Členovia, kandidáti a sympatizanti KOČ si taktiež pravidelnými návštevami cinterína spomínajú na tých, ktorých životy sa predčasne skončili práve kvôli závislosti na alkohole a iných drogách. Pre tých ľudí, ktorí majú vo svojej rodine alebo okolí problémy so závislosťou, no nemajú možnosť osobne sa zúčastňovať stretnutí a akcií organizovaných KOČ, predstavitelia Kruciáty poskytujú možnosť telefonických konzultácií.

Všetky aktivity organizované Kruciátou na Slovensku sú sprevádzané modlitbami mnohých ľudí a odovzdané do Božích rúk a pod ochranu Panny Márie, hlavnej patrónky Kruciáty.

3.2 Modlitby a modlitbové aktivity KOČ

Na to, aby Kruciáta prinášala ovocie, je nevyhnutná modlitba, tak jej členov, kandidátov, ako aj veľkého množstva sympatizantov. Okrem osobnej modlitby, ktorá je veľmi dôležitá pre ich duchovný rast, využívajú aj konkrétne modlitby určené Kruciátou. Hlavná modlitba KOČ je súčasťou deklarácie, ktorú uvádzame v prílohe č. 9.

Pre všetkých, no najmä pre tých, ktorí sa nemôžu zúčastňovať pravidelných stretnutí organizovaných KOČ, ale aj pre sympatizantov hnutia, Kruciáta vytvorila možnosť zapojiť sa do modlitbovej reťaze KOČ. Ďalšou možnosťou zapojenia sa do modlitbového zápasu o slobodu a duchovné zdravie národa je prijatie duchovnej adopcie nenarodeného dieťaťa, do ktorej sa Kruciáta aktívne zapája a podporuje ju.

3.2.1 Modlitba Františka Blachnického

Mária Nepoškvrnená, zornička slobody, pri Tebe sme vždy boli slobodní. Si pre nás prameňom svetla a života, lebo ako prvá z ľudí si prijala Svetlo sveta Ježiša a podriadila si mu svoj život v poslušnosti a láske až po kríž. Vidíš moje otroctvo, keď ma ovláda temnota bludu, nevedomosť, vlastná predstavivosť a keď žijem pre seba ovládaný pýchou a sebaláskou. Oslobod' ma a vypros mi milosť ponoriť sa spolu s Tebou do jediného Svetla, ktorým je Ježiš. On vie, kým som, čo Otec odo mňa chce a čo je pre mňa dobré. Oslobod' ma a vypros mi silu premáhať egoizmus prijímaním kríža. Daj mi silu žiť podľa svetla pre Boha a bratov v nezištnej láske. Učiň, aby v mojom vnútri vzplanulo svetlo a vytryskol plameň života. Pomôž mi poznať pravdu, ktorá ma oslobodí a pomôž mi ísť za Ježišom,

aby som nekráčal v tme, ale aby som mal svetlo života. Amen. <http://www.kruciata.szm.sk>

3.2.2 Iné modlitby

FRANTIŠKÁNSKA MODLITBA

Pane, urob ma nástrojom svojho pokoja.

Daj, aby som vnášal lásku, kde panuje nenávisť;
odpustenie, kde sa množia urážky;
jednotu, kde vládne nesvornosť.

Daj, aby som prinášal pravdu tým, čo blúdia;
vieru tým, čo pochybujú;
nádej tým, čo si zúfajú;
svetlo tým, čo tápu vo tmách;
radosť tým, čo smútia.

Pane, daj, aby som sa snažil skôr potešovať iných, než aby mňa potešovali;
skôr chápať iných, než aby mňa chápali;
skôr milovať iných, než aby mňa milovali.

Pretože len keď dávame, nadobúdame;
len keď zabúdame na seba, nachádzame seba samých;
len keď odpúšťame, dostáva sa nám odpustenia;
len keď odumierame sebe, povstávame k večnému životu. Amen.

MODLITBA SVÄTÉHO TOMÁŠA AKVINSKÉHO

Bože, daruj mi silu prijať, čo zmeniť nemôžem,
odvahu zmeniť, čo zmeniť môžem
a múdrosť rozoznať jedno od druhého.

3.2.3 Modlitbová reťaz KOČ

V snahe pomôcť osobám závislým, ktorí sa už vlastnou vôľou nevedia dostať z pôsobenia Zlého, v Kruciáte povstala myšlienka vytvoriť modlitbovú reťaz KOČ. Každý, kto sa do nej prihlási sa zaväzuje, že minimálne počas jedného roka bude venovať jednu hodinu týždenne modlitbe, resp. čítaniu Svätého Písma, alebo inej duchovnej, či abstinenčnej literatúry a to na úmysel KOČ, teda za triezvosť Slovenska a predovšetkým za oslobodenie určitej

vybranej osoby od závislosti. <http://www.kruciata.szm.sk>

3.2.4 Duchovná adopcia nenarodeného dieťaťa

Každú hodinu a minútu vo svete zomierajú tí najmenší – nenarodené deti. O ich záchranu je možné pričiniť sa tzv. duchovnou adopciou. Je to modlitbový záväzok, ktorý prijme konkrétna osoba, najlepšie pred oltárom, na úmysel jedného dieťaťa ohrozeného zabitím v matkinom lone. Meno tohoto dieťaťa pozná jedine Boh. Osoba, ktorá sa podujme na duchovnú adopciu, deväť mesiacov zahŕňa do svojich modlitieb dieťa a jeho rodičov, pričom prosí Boha o jeho šťastné narodenie. Takto sa stáva duchovným rodičom tohoto dieťaťa. Modlitbu duchovnej adopcie tvorí modlitba za nenarodené a jeden desiatok ruženca. Je vhodné pridať aj určité osobné obety (pôst, sebazapieranie, skutky lásky, zrieknutie sa príjemností).

Na duchovnú adopciu sa môže podujat každý. Do svojich modlitieb môže zahrnúť jedno dieťa. Po skončení môže duchovne adoptovať ďalšie dieťa, pod podmienkou dodržania uvedených záväzkov. Pritom musí pamätať na sľub modliť sa každý deň. V prípade jednorázového zabudnutia je potrebné čas modlitieb predĺžiť o jeden „zabudnutý“ deň. V prípade dlhšej prestávky sa treba začať modliť odznova.

Keďže zabíjanie nenarodených detí nesmierne ničí morálnu úroveň spoločnosti, KOČ odporúča jej členom zapojiť sa do boja za oslobodenie spoločnosti od tejto pliaga. Preto duchovnú adopciu nenarodeného dieťaťa predstavuje aj v príručke KOČ.

MODLITBA ZA NENARODENÉ DIEŤA

Pane Ježišu Kriste, na príhovor tvojej Matky Márie, ktorá ťa s láskou porodila a na príhovor sv. Jozefa, človeka vernosti, ktorý sa po narodení o Teba staral, prosím ťa za život tohto nenarodeného dieťaťa, ktoré som duchovne adoptoval(a) a ktoré sa nachádza v nebezpečenstve smrti. Prosím ťa, daj jeho rodičom lásku a odvahu, aby svoje dieťa zachovali pri živote, ktorý si mu Ty sám daroval. Amen.

<http://www.kruciata.szm.sk>

3.3 Osobné svedectvá členov KOČ – ovocie Kruciáty

Kandidáti a členovia KOČ vstupujú do tohoto hnutia z rôznych príčin. Či už je to kvôli sebe samému, alebo sa rozhodli svoju abstinenciu obetovať za niekoho iného. Príbeh každého z týchto ľudí je jedinečný, originálny. V tejto podkapitole uvádzame niekoľko z nich.

3.3.1 Prečo Kruciáta oslobodenia človeka?

Volám sa Marcela. Som moderátorka spoločenstva Kruciáty v Bardejove. Chcem vám povedať, čo mňa motivovalo vstúpiť do KOČ. V roku 1999 ma pozvali na prvé sympóziu do Levoče. Po hodnotných odborných prednáškach a autentických svedectvách bola časť programu vymedzená pre vstup do Kruciáty za kandidáta či člena. Bez váhania som prijala členstvo. Vtedy som si myslela, že stačí, keď dodržím podmienky deklarácie, teda dobrovoľnú abstinenciu, nepodávanie alkoholu iným ľuďom, nedávať peniaze na alkohol, raz za čas prísť na stretnutie do Levoče. Ale Pán mal so mnou iné plány. Postavil ma do činnej služby v tomto diele. V spoločenstvách, v ktorých pracujem, som o diele rozprávala a motivovala ľudí, či by sa nechceli obetovať za závislých, za svojich najbližších, ktorí žijú v otroctve rôznych závislostí a sami nie sú schopní dostať sa na svetlo života Božích detí. A Pán konal, dotýkal sa srdc ľudí, ktorým nebolo ľahostajné sa len pozerieť, ľutovať, či občas sa prihovoriť v modlitbe za tých, ktorí si neustrážili svoje pitie a stali sa otrokmi alkoholu, či iných neuduhov. Prijali účasť, podpisovali deklarácie. Starší za svoje deti, mladí za svojich rodičov či súrodencov. Vytvorilo sa spoločenstvo KOČ v Bardejove, kde sa mesačne stretávame v kostole sv. Anny u saleziánov. Náplňou týchto stretnutí je modlitba, formácia, delenie sa a vzájomné povzbudzovanie. Vytvorilo sa malé päťdesiatčlenné Gedeonove vojsko, ktoré je postavené do služby v tajomstve víťazného Kristovho kríža.

3.3.2 Svedectvo o Božej pomoci v probléme s alkoholom

Volám sa Ján a som kňaz. Na základnej škole som sa učil, že každý správny list má mať najskôr úvod a až potom nasleduje jadro. Aj môj životný príbeh, ktorý chvála Bohu stále pokračuje, ale už v zmenených, veselších, či v svetlejších farbách, má svoj úvod a po ňom nasleduje jadro.

Čo je tým „úvodom“? Je ním prostredie, bližšie (rodinné) i vzdialenejšie (kamaráti, spolužiaci, obec, krajina, ba v istom slova zmysle i celý svet). Tento „úvod“ je podobný u mnohých iných ľudí. Pri jeho čítaní sa v ňom ne jeden človek nájde. „Rozmením to na drobné“.

V detstve mi najbližším prostredím bola moja vlastná rodina. Bol som spolu s ďalšími súrodencami, s bratmi, vychovávaný v kresťanskom duchu. Dostali sme dobré základy i vzor, predovšetkým v tom, že rodičia nám vštepili kresťanskú náuku a spolu s nami pravidelne navštevovali v nedele a prikázané sviatky sväté omše, niekedy aj vo všedné dni.

V detstve som prvý krát prišiel do kontaktu s alkoholom. V rodine sa aj konzumoval, aj ponúkal. Presne tak, ako vo väčšine rodín, pretože to akosi spontánne patrilo, a dodnes žiaľ patrí, k spoločenskému bontónu. Tak sa do môjho podvedomia dostávala idea, že alkohol patrí ku každodennému životu a prakticky sú s ním spojené takmer všetky varianty životných situácií, ktoré sa vyskytnú. Dnes už viem, že je to klam, ktorý ničí jedincov, rodinu i celú spoločnosť.

Dospievanie bolo pre mňa obdobím, ktoré sa prirodzene spája so zábavou, partiou rovesníkov a rozličnými akciami. V tomto období som prišiel prvý krát do kontaktu s alkoholom už nie ako

„pozorovateľ“, ako tomu bolo v detstve, ale ako konzument. Vnímam som to úplne normálne, ako drvivá väčšina ostatných v mojom veku. Boli to predovšetkým roky, keď som chodil na gymnázium. Oslavy narodenín, menín, tanečné zábavy, Veľká noc, Vianoce, rozličné výlety s partiou – k tomu všetkému patril alkohol, a až na malé výnimky, pil som ho s mierou, tak, aby bola dobrá zábava. No výnimky sa predsa tu i tam objavili a s nimi aj „točiaci sa svet“ a nevoľnosť od žalúdka. Ten „kolotoč“ sa roztočil vtedy, keď som chcel ísť spať a zatvoril som oči a tá nevoľnosť od žalúdka, to boli už vtedy varovné signály, ktoré mi hovorili, že treba skončiť skôr, kým nie je neskoro. Vtedy som na tieto občasné „červené svetlá“ nezastal.

V prvých rokoch dospelosti, myslím predovšetkým na roky po kňazskej vysviacke, som začal žiť spôsobom života dospelých. Alkohol už nebol spoločníkom ku zábave a rozptýleniu, aspoň nie v podstatnej miere. Stal sa spoločenskou samozrejmosťou. Tak to chodí „vo svete dospelých“, najrozličnejšie spoločenské podujatia, náboženské slávnosti – primície, birmovky, ale aj krstiny, svadby, rodinné oslavy a mnohé iné. K tomu všetkému ako spoločenský bontón patril alkohol.

Ako kňaz som k podobným oslavám mal blízko a často som sa aj „zo slušnosti“ nemohol vyhovoriť, a tak som šiel. Typická slovenská štedrosť bola samozrejmosťou a nielen pri ponúkaní jedál, ale azda ešte viac pri ponúkaní nápojov, samozrejme alkoholických.

V mojom živote nastali roky osamostatnenia. Možno toto je už „jadro listu“. Pôsobil som už ako farár. Boli to vlastne roky, ktoré mali overiť, otestovať, či som sa už dostatočne postavil „na vlastné nohy“. Ukázalo sa, že nie!

Začal som si sám plánovať svoju pastoráciu a nasadil som príliš vysoké tempo. Vo farnosti začal pravidelne pri bohoslužbách účinkovať mládežnícky spevokol, na ktorého nácvikoch som sa vo veľkej miere podieľal aj ja. Zriadili sme cirkevnú školu. Komponoval som piesne, nahrával s priateľmi v štúdiu, organizovali sme koncertné turné. Skoro od samého začiatku som k vlastnej farnosti mal pridelenú ďalšiu, zo susednej diecézy, ktorú som ex currendo spravoval a navyše tzv. duchovnú správu – ďalšiu dedinku zo susednej diecézy. Na základe toho som každú nedeľu a prikázaný sviatok slúžil štyri sväté omše a jednu večer s platnosťou na nasledujúcu slávnosť. V tomto období sa tiež prihodila tragická udalosť. Po havárii auta, v ktorom som sa viezol aj ja, zahynul náš 22 ročný priateľ Ferko.

Atmosféra týchto rokov a mesiacov bola stále dusivejšia, preto sa pozvoľna, nepozorovateľne, stal v tomto období alkohol mojou kompenzáciou na „uvolnenie“, únikom pred ťažkosťami. Pomaly, ale isto, sa stával mojím každodenným „chlebíkom“. Avšak stresy a únava neodchádzali, naopak, ešte sa stupňovali a k nim začali pribúdať problémy. Objavili sa chyby, tak v mojom osobnom, ako aj pastoračnom živote a začalo ich vnímať stále viac ľudí, teda i veriacich.

V jarných mesiacoch v roku 1996 sa to už totálne „prevalilo“. Pán Boh mi poslal do cesty človeka, pána kaplána, ktorý mi pomohol k rozhodnutiu, navštíviť jeho dobrého priateľa – psychiatra. Môj stav sa veľmi rýchlo stabilizoval a veci sa posúvali dopredu, takže som po troch týždňoch opustil kláštor, v ktorom som bol ubytovaný a

odkiaľ som pravidelne chodieval do neďalekej obce na stretnutie s psychiatrom. Po asi polročnej abstinencii som si naivne myslel, že sa už pominuli problémy, kvôli ktorým som pil (napr. som bol už preložený do inej, oveľa menšej farnosti) a tiež, že som už dosť silný. 27.12. 1996 (na sv. Jána evanjelistu, teda na moje meniny) som na spoločnom posedení s rodinou začal s nimi kludne popíjať. Bol som spokojný, veď som sa neopil! No po niekoľkých dňoch som bol tam, kde pred pár mesiacmi. Trvalo dva roky a necelé dva mesiace, kým som sa s Božou pomocou konečne rozhodol s tým skončiť. Vtedy som sa odrazil od svojho fyzického i psychického dna.

Bolo to 16.2.1999. Ten istý bývalý pán kaplán ma viezol na to isté miesto. Keď sme prechádzali cez jedno okresné mesto (blízko bola obec v ktorej mal ordináciu spomenutý psychiater), videl som fašiangový sprievod, ako nesie „basu“ a idú ju „pochovať“ (na druhý deň sa začínalo pôstne obdobie popolcovou stredou). Vtedy som si uvedomil, že je to priam prorocké znamenie, aby som v tento deň definitívne pochoval svoje pitie alkoholu. Bol to ťažký, ale rozhodujúci krok a s Božou pomocou pevne dúfam, že aj stabilný krok na celý môj život.

V čase môjho druhého pobytu v tom istom kláštore, som sa dozvedel o hnutí, ktoré v tom čase pôsobilo predovšetkým v Poľsku, pretože odtiaľ vzišlo z iniciatívy kňaza Františka Blachnického. Je to hnutie Kruciáta oslobodenia človeka. Zapáčila sa mi jeho filozofia, podľa ktorej ľudské srdce je „svätou zemou“, kvôli ktorej sa oplatí uskutočniť duchovnú križiacku výpravu dobrovoľným prijatím záväzkov Kruciáty.

Aj keď sa abstinencia pre mňa, ako závislého, stala nevyhnutnosťou k tomu, aby som nielen slušne žil, ale aj aby som vôbec žil, predsa som ju chcel zužitkovať aj v prospech iných a preto som sa stal vojakom tejto „duchovnej armády“.

Pod názvom tohoto hnutia som sa rozhodol, že si vykonám pešiu púť do Ríma. Bola to tiež moja forma satisfakcie za morálne škody, ktoré som pitím alkoholu zapríčinil, poďakovanie za vyslobodenie z tohto otroctva, ako aj prosba o vytrvalosť.

Mojím spolupútnikom bol kňaz – kapucín, ktorý mal svoje špecifické úmysly. Všetko sa to začalo 14. júna 2001 na slávnosť Božieho Tela a Krvi. Na 33. deň putovania, 16. júla 2001, som vstúpil do Ríma, po viac ako 1 400 kilometroch.

S odstupom času môžem s istotou povedať, že táto nevšedná púť už priniesla svoje veľké ovocie a z dlhodobého hľadiska verím, že ešte aj prinesie. Nech je za to Bohu chvála!

3.3.3 Pán koná podľa svojej vôle

Volám sa Amália a som z Bardejova. Ďakujem a chválím Pána, že ma zbavil strachu svedčiť o spoločenstve Kruciáty, v ktorom som členkou od roku 2000. Reagovala som na výzvu Svätého Otca Jána Pavla II., ktorý povedal, aby sme sa postavili proti všetkému, čo ničí ľudskú dôstojnosť.

Spoločenstvo Kruciáty je založené na poznaní Božej moci a živého Evanjelia. Pochopila som zmysel a duchovný rozmer pomoci závislým, ktorí sa už sami nemôžu oslobodiť. Motiváciou môjho vstupu do KOČ boli aj svedectvá matiek, ktoré som počula na stretnutiach KOČ. Najviac ma bolí, že v rodinách alkoholikov trpia nevinné deti, ktoré to poznačí na celý život. Dost často sa stáva, že potom deti pokračujú v šľapajach svojich rodičov a zlo pokračuje ďalej.

Moja abstinencia, ktorú som prijala dobrovoľne, ma motivuje v morálnej a duchovnej rovine. Prijala som víťazstvo Ježišovho kríža vo svojom živote a tým chcem dokázať, že je možné žiť aj bez alkoholu. Sama s alkoholom problém nemám. Pri rodinných príležitostiach alkohol nepijem a tým svedčím o KOČ. Tým, že ho nepijem, stala som sa nespoločenská. Pri ponúkaní hosťateľom na návštevách sa to neobíde bez poznámok, ale už si zvykli. Neponúkajú ma a aj sami chápu, že je to dobré, ale aj veľmi ťažké.

Ďakujem Bohu, že to oslovilo moju sestru Annu, ktorá vstúpila do KOČ a spolu sa modlíme a obetujeme za nášho brata a jej manžela. Ja verím v silu modlitby a obety, že Pán Boh môže premeniť každého závislého tak, aby sa vrátil do svojej rodiny, našiel si miesto v Cirkvi a spoločnosti. Pýtajú sa ma, či sa už niekto oslobodil, za koho sa modlím a obetujem. Môžem povedať „áno“, Boh už koná. Moja známa, ktorá ma prosila, aby som myslela na jej manžela, alkoholika, mi povedala, že sa doslova polepšil.

Raz večer, keď sme išli s manželom po ulici, zbadali sme človeka sediaceho na chodníku s nohami na ceste. Keď sme prišli bližšie, uvideli sme ženu, ktorá bola opitá. Pýtali sme sa, čo sa jej stalo, prečo sedí na chodníku. Povedala, že chce zomrieť, že ju nikto nemá rád. Po určitých ťažkostiach sa dala presvedčiť a zdvihnúť. Povedala nám, kde býva a tak sme ju odviekli domov. Pýtala sa nás, kto sme. Povedali sme jej, že sme kresťania a že Pán Boh ju má rád, keď nás poslal, aby sme ju zachránili. Začala som sa o tú pani zaujímať. Je silná alkoholička, za ktorú sa hanbí celá rodina. Aj za túto pani sa modlím. Odovzdala som ju do Božích rúk.

Ja sa modlím, prosím, obetujem a Pán koná podľa svojej vôle. Za to mu buď vďaka a sláva. Aj Panne Márii, s ktorou stojíme spolu pod krížom Pána Ježiša Krista. Ona je nám vzorom človeka, bezhranične oddaného v Duchu Svätom Kristovi a je našou patrónkou, matkou a orodovníčkou.

Pochválený buď Pán Ježiš Kristus.

3.3.4 Ťažké rozhodnutie

Volám sa Rudolf a patríam do spoločenstva KOČ v Bardejove. Od februára 2002 som členom. Chcem vydať svedectvo o zásahu Pánovej milosti a môjho následného rozhodnutia stať sa členom KOČ. Hneď v úvode chcem pripomenúť, že som patril k väčšine ľudí, ktorí alkohol príležitostne konzumujú, ale necítia potrebu piť pravidelne. Ale aj v tej nepravidelnosti som pociťoval závislosť, v podvedomí som sa tešil na nejakú oslavu. V kolektíve sme sa chválili s tým, kto koľko vypil a čo všetko pod vplyvom alkoholu urobil a navzájom sme sa v tom povzbudzovali. Túžil som po zmene, po niečom čistom, vznešenom, čo som nevedel ani zadefinovať. Cez adorácie v Podolínci som sa spoznal s Marcelou a tá mi predstavila spoločenstvo Kruciáty. Prijal som pozvanie a zaviazal som sa plniť tri podmienky, teda nepiť, neponúkať a nemíňať peniaze na alkohol, ako kandidát na obdobie jedného roka, ako obeť za blízkeho z rodiny. Všetko bolo krásne. Stretávali sme sa, chválili Pána a vzájomne sa povzbudzovali. Problém však nastal pri ukončení kandidatúry a pri výzve nastúpiť na cestu členstva, čo znamená dodržiavať uvedené podmienky nastálo. Predstava nikdy už nevypiť bola pre mňa strašná a zlomila ma. Nedokázal som to prijať a tak som predĺžil kandidatúru. Opäť klasický scenár stretnutia, ďalšia formácia Pánom. Rok sa pomínul a ja som sa mal rozhodnúť. Znova som pociťoval strach, obavy, po nociach som nespál, nevedel som si predstaviť, aké to bude, nikdy si nevypiť. Modlil som sa ja, aj spoločenstvo, za silu povedať áno Pánovi a nie alkoholu. Boli to pre mňa strašné muky, ale nakoniec som sa odvážil to v modlitbe vysloviť a povedať nahlas: „Pane, z lásky k Tebe a blíznym, už nikdy žiaden alkohol“. V tej chvíli som pociťoval úžasný dotyk Pána, cítil som, ako napätie a obava ustupujú. Pociťoval som obrovskú radosť a nakoniec úžasný pokoj a slobodu, o ktorej rád rozprávam. Deklaráciu som podpísal už bez váhania. Pán ma ďalej formuje a pretvára podľa svojej vôle. Začínam chápať, že jediná cesta ku slobode vedie cez Ježiša. Len v slobode môžeme milovať a učiť sa milovať všetkých ľudí, zvlášť závislých. Pán mi nezobral moje starosti, problémy, ale zmenil mi pohľad na veci a blízkeho. Keď vidím závislého človeka, už ním nepohrdam, neodsudzujem, ale zvolávam na neho Božiu lásku. Som citlivý na hriech, čo neznamená, že ho nepáчам, ale som vnímavý na zlo a nevhodné reakcie. A to je tá zmena, ktorú so mnou robí Pán.

3.3.5 Ľutujem a prosím o odpustenie

Som abstinujúci alkoholik Emil a mám 59 rokov. Abstinujem 15 rokov. Som ženatý, s manželkou máme päť detí – štyroch chlapcov a jednu dcéru. Jeden syn je ešte slobodný, ostatní majú vlastné rodiny a deti. Doteraz nám dali 9 vnúčat, ktoré už nevideli dedka, ako ma volajú, opitého, čo ma teší najviac.

Moja „pijanská kariéra“ bola dlhá asi 23 rokov, čo počítam od prvého vážnejšieho kontaktu s alkoholom. Je to zároveň spojené s nástupom na základnú vojenskú službu a následne s prácou v dopravnom podniku mesta, v ktorom bývam. Užívanie alkoholu postupne gradovalo a naberalo nekontrolovateľné dimenzie a s tým spojené devastovanie mojich mravných i morálnych hodnôt. Začal som sa, pomaly ale isto, potápať vo výhovorkách a klamstvách, ktoré súviseli so zaobstarávaním si alkoholu. V poslednej fáze mi nebolo cudzie prepiť celú výplatu a následne si uzurpovať právo na peniaze mojej manželky alebo detí. Posledný rok, kedy som prišiel pre alkohol o vodičský preukaz, som prijal náborovú prácu v podniku Banské stavby Ostrava. Vtedy to vyvrcholilo. Moje rodinné zázemie bolo v dokonalom rozklade, ostal mi len kľúč od dverí bytu, ale aj tak sa treba poďakovať rodine, pretože, aj zámok sa dá vymeniť a veci z bytu povyhadzovať. Ďakujem Bohu a svojim blízkym, že sa tak nestalo. Bol som ďaleko od domova, manželka prestala so mnou komunikovať a deti to robili, len keď to bolo nevyhnutné. Nevedel som to psychicky uniesť. Vedel som, že robím zle, no bez alkoholu bolo zle a s ním ešte horšie. Pokúšal som sa niekoľkokrát za celú moju „pijanskú kariéru“ prestať s tým a mal som aj výsledky – pol roka, dokonca rok bez alkoholu, no viac som samostatne a bez vedomostí a podpory kolektívu nedokázal. Tu musím podotknúť, že sebaopoznaním som zistil, že som rýchle rozbiehavý typ, ktorý dokáže piť s veľkými prestávkami, ale akonáhle sa naskytla príležitosť, tak som pil celé tri dni, no niekedy aj dlhšie a nevedel som už pitie kontrolovať. Nakoniec myšlienka prejsť odvykacou liečbou dozrela a tak po detoxe v roku 1987 som následne roku 1988 prijal liečbu v liečebni Predná Hora. Hovorím tomu „vysoká škola života“. Tam som sa prvýkrát dokonalejšie oboznámil s podstatou alkoholizmu, jeho vplyvom na ľudský organizmus a rodinu, a hlavne, ako sa naučiť s touto chorobou žiť. Musím sa priznať ešte k jednej veci. Bol som vychovávaný v ateistickom duchu, ale aj napriek tomu som sa veľakrát modlil, no až teraz viem, že to nebolo modlenie srdcom, skôr vyprosovanie si nejakých mojich priání, ktoré sa mi mali splniť v okamihu a bez môjho pričinenia. Hoci som bol pokrstený, prvé sväté prijímanie som prijal vo svojom 24. roku, pred sobášom, a neskôr aj birmovanie. Obával som sa ľudí a priestoru v ktorom som býval, že ma po liečbe zlomí, a tak sa aj stalo. Tesne pred koncom liečenia som šiel na dovolenku a v prvom okamihu som sklamal. Prvé pozvanie namiesto odmietnutia som prijal. Teda liečenie som nedokončil. No po pol roku tápania medzi pitím a abstinenciou som sa konečne naštartoval a odvtedy som čistý bez kvapky alkoholu v akejkoľvek forme. Začal som sa stretávať s ľuďmi, ktorí mali podobný problém v kluboch abstinujúcich a skupinách anonymných alkoholikov. Veľa vecí som pochopil, aj to, že som sa nemal obávať prostredia a ľudí, ale seba samého. Pred viac ako piatimi rokmi ma oslovili niekoľkí moji priatelia, ktorých som poznal zo stretnutí abstinentov, aby som prišiel medzi nich do Levoče, kde založili Kruciátu oslobodenia človeka. Prijal som to pozvanie a následne aj sľub najprv kandidáta a po troch kandidatúrach sľub člena KOČ. Tento sľub ma zaväzuje solidárne zachovávať dobrovoľnú a úplnú abstinenciu od všetkých alkoholických

nápojov, taktiež nikoho neponúkať alkoholom, nevydávať peniaze na nákup alkoholických nápojov, zúčastňovať sa stretnutí a akcií Kruciáty oslobodenia človeka, viesť striedmy a triezvy život v každom smere. Týmto spoločenstvom sa začala nová dimenzia chápania a vôbec môjho života v abstinencii. V ňom som sa prvýkrát v širšom rozsahu začal oboznamovať so Svätým Písmom a nakoniec som dospel k názoru, že je o mojom – našom živote, o živote, ktorý som chcel oddávna žiť, len som nevedel ako. Zmenil som vo veľa veciach svoj názor aj vnímanie celého svojho mravčieho života a konania. Dospel som k názoru, že nemôžem žiadať od iných niečo, čo sám nedokážem. Ak chcem, aby iní žili podľa Desatora, alebo zásad Kruciáty oslobodenia človeka, v prvom rade musím tak žiť ja sám a je jedno, či to nazvem obetou, alebo životným štýlom. Skôr by som to komentoval ako podanie teplej ľudskej ruky a vyjadrenie lásky. Viem už ináč reagovať na životné situácie, verím, že som našiel pokoru, trpezlivosť a hoci sa ťažko zabúda, viem aj odpustiť, no viem, že toto všetko nie je výsledkom len môjho snaženia, je to výsledok modlitieb k nebeskému Otcovi a Matke, ale aj podpory všetkých mojich blízkych a priateľov. Ľutujem z celého srdca, čo som svojim konaním spôsobil, prosím o odpustenie dcéru a synov, ktorým som nebol v tomto smere dobrým príkladom a dnes to vidím ako svoje video v ich konaní, lebo sa nepoučili z mojich chýb a často si dovoľia viac alkoholu, ako je únosné, no zároveň verím, že spoločnou modlitbou a s Pánom Ježišom ich privedieme na správnu cestu. Ľutujem svoje previnenie a prosím o odpustenie svojich rodičov, z ktorých mamka sa dožila mojej nápravy, no ocko už nie, ale verím, že o tom vie! Ľutujem svoje previnenia voči manželke, ktorá začala so mnou komunikovať šesť rokov po liečení a prosím o odpustenie za hriechy, ktoré som páchal práve vtedy, kedy moja pomoc bola najpotrebnejšia. Ďakujem Pánu Bohu, všetkým svätým, Panne Márii, ako i svojim blízkym a sestre, že ma nezavrhlí a vypočuli moje prosby a modlitby, i keď spočiatku nie zo srdca. Vynasnažím sa robiť dobro podľa Desatora, v zmysle Kruciáty oslobodenia človeka – „pravda vás oslobodí“ a katolíckej viery. Tak mi Bože pomáhaj!

3.3.6 Svadba bez alkoholu

Volám sa Ivka, som z Levoče a môj manžel Duško je z Bardejova. Spoznali sme sa v Kruciáte. Poznám ju viac ako tri roky a dva roky som jej členkou. Dlho som prosila Boha o pomoc a preto, keď ma oslovila členka Kruciáty, tak som sa rozhodla, že ponuku prijmem a zúčastním sa celoslovenského stretnutia v roku 2002. Spomínam si na tú noc, keď som sa rozhodovala, či vstúpiť alebo nie, zrieknuť sa niečoho pre človeka, ktorý pre mňa nič neznamenal. Slovo „otec“ pre mňa vôbec nič neznamenal, bol to len „ten človek“. Vyhrala som boj s pýchou a egoizmom a stala som sa členkou. Uvedomujem si, že je to málo v porovnaní s tým, o čo prosím. Uvedomila som si, že otec je chorý, veľmi chorý a potrebuje pomoc. Mala som obavy zo stretnutí Kruciáty, ale bola som milo prekvapená. Spoznala som tam ľudí, ktorých si nesmierne vážim a mám ich rada. A práve v Kruciáte som spoznala muža, ktorého si

vážim a milujem. Keď sme sa prvýkrát stretli, bolo to vo februári 2002, rozprával o sebe. Pripravoval si svedectvo. Vravel mi o rodičoch a o otcovi. Hovoril o ňom s toľkou láskou, že som ho začala obdivovať. A zasiahlo ma ešte niečo, a to, že dokázal zmeniť svoj život, že začal bojovať s alkoholom. A taká bola jeho cesta ku Kruciáte: „Pil som od trinástich rokov, pretože aj u nás doma sa pilo pri každej príležitosti a videl som to i vo svojom okolí. Peniaze končili v krčmách, kde som mal aj dlhy. Chceli ma dať na liečenie, ale nikdy som to dobrovoľne neprijal. Veril som, že je aj iná cesta, a to cesta k Bohu. Po čase som prijal prvýkrát Eucharistiu, ako dospelý. No piť som ešte stále neprestal. Chodieval som i do Podolínce s prosbou o vyliečenie. Spoločenstvo KOČ som spoznal v roku 1999 na stretnutí v Levoči. Oslovila ma moderátorka Marcela z Bardejova a stal som sa kandidátom. Keď mi po dvoch rokoch ponúkli členstvo, váhal som, lebo som nevedel, či dodržím záväzok nepiť, neponúkať a nedávať peniaze na alkohol. Spoločenstvo sa však za mňa modlilo a tak som sa nakoniec stal členom. Odvtedy nepijem a nemám s tým problémy“.

Som dcéra alkoholika a preto som mala problém niekomu dôverovať, ale s ním som sa začala učiť veriť. Navzájom sme jeden druhého držali a podporovali, až 24. apríla 2004 sme mali svadbu. Duško rozhodol, že bude bez alkoholu a ja som so strachom súhlasila. Bála som sa, ako zareaguje hlavne rodina. Mamka to vedela od zasnúb, ktoré boli v októbri 2003, ale otec sa to dozvedel len niekoľko dní pred svadbou. Duško každému hneď povedal, že svadba bude bez alkoholu. Ja som to riešila takticky, vedela som komu to môžem povedať a komu nie. Postarali sme sa o program a zábavu. Napriek všetkým prekážkam, ktoré sme prežívali pri príprave svadby, Pán nás posilňoval. A tak sme náš spoločný život začali v novej kultúre, triezvo a s osobným požehnaním otca biskupa Mons. Františka Tondru. Naše rozhodnutie, urobiť svadbu bez alkoholu, umocnilo úmysel raz vydať svedectvo naším deťom, ktoré chceme vychovávať bez všetkého čo ničí ľudskú hodnotu a dôstojnosť, v slobode Božieho dieťaťa. Tak nám Pán Boh pomáhaj!

Ako dokazujú tieto svedectvá, Boh používa rôzne spôsoby, ktorými privádza človeka na správnu cestu. Tieto výpovede ľudí sú len niekoľkými z mnohých životných príbehov členov a kandidátov Kruciáty, ktorých životy Pán radikálne zmenil práve vďaka tomuto hnutiu. Jednotlivé svedectvá sú dôkazom toho, že hnutie Kruciáta má v dnešnej spoločnosti svoje dôležité miesto a prináša bohaté ovocie.

4 EMPIRICKÁ ČASŤ PRÁCE

Súčasťou tejto diplomovej práce bolo aj uskutočnenie prieskumu. Nakoľko sa blížilo šieste sympóziu Kruciáty oslobodenia človeka, ktoré je celoslovenským stretnutím jej členov, využili sme túto možnosť a oslovili sme ich práve počas neho. Program a pozvánku na toto sympóziu uvádzame v prílohe č. 10.

Hoci pre ľudí, ktorí majú problémy so závislosťou, či už na alkohole alebo iných drogách, je neraz ťažké o tom hovoriť, u väčšiny respondentov sme sa stretli s pozitívnymi ohlasmi na realizáciu nášho prieskumu.

4.1 Metodika prieskumu

Hlavným cieľom nášho prieskumu bolo zistiť význam KOČ pri abstinovaní jej členov a ich postoje k alkoholovej a inej závislosti. Jednou z hlavných úloh KOČ je uzdravovať nielen telesnú stránku človeka, ale aj jeho dušu i cítienie. Naším cieľom bolo preto tiež zistiť, akú úlohu zohráva práve duchovný rozmer pri ich abstinovaní.

Pre uskutočnenie prieskumu sme vytvorili anonymný dotazník kombinovaného typu. Pozostával z troch uzavretých, štyroch poloopených a dvanástich otvorených otázok. Presné znenie dotazníka uvádzame v prílohe č. 11.

Uskutočnenie samotného prieskumu trvalo päť mesiacov. Počas sympózia sme rozdali osemdesiat dotazníkov. Vrátených bolo štyridsať z nich, čo predstavuje 50%-nú návratnosť.

Výsledky nášho prieskumu sme spracovali štatistickou metódou do prehľadných tabuliek a grafov, ktoré sme zároveň slovne vyhodnotili.

Na začiatku sme sformulovali nasledovné hypotézy:

H1: Predpokladáme, že pre vytrvanie v abstinencii členov Kruciáty je toto hnutie veľmi dôležité.

H2: Predpokladáme, že pre väčšinu respondentov má pri abstinovaní viera v Boha veľký význam.

H3: Predpokladáme, že väčšina respondentov považuje KOČ za vhodný prostriedok riešenia problémov s alkoholom.

Prieskumnú vzorku tvorili členovia Kruciáty oslobodenia človeka. Na začiatku dotazníka sme zistili pohlavie a vek respondentov. Ich počet uvádzame v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 Rozdelenie oslovených respondentov podľa pohlavia a veku

	MUŽI		ŽENY		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
do 30 rokov	4	18,18	3	16,67	7	17,50
od 31 do 60 rokov	16	72,73	15	83,33	31	77,50

od 61 rokov	2	9,10	0	0	2	5,00
spolu	22	100	18	100	40	100

Zo štyridsiatic respondentov bolo 22 mužov, čo je 55% z celkového počtu oslovených a 18 žien (45% z celkového počtu respondentov). 17,50% oslovených členov KOČ bolo vo veku do 30 rokov, 5% malo viac ako 60 rokov. Najviac z nich (77,50%) bolo vo veku od 31 do 60 rokov.

4.2 Analýza dotazníka

Otázky, ktoré sme členom KOČ položili v dotazníku, sa týkali predmetu nášho prieskumu a slúžili na potvrdenie či vyvrátenie stanovených hypotéz.

Členov Kruciáty tvoria dve skupiny ľudí. Jednu skupinu tvoria tí, ktorí sami bojujú s chorobou alkoholizmu, teda abstinujúci alkoholici. Druhú skupinu predstavujú dobrovoľní abstinenti, u ktorých zriekanie sa alkoholu je obeťou za iných. V prvej otázke sme zisťovali, koľkí z celkového počtu oslovených respondentov sú abstinujúcimi alkoholikmi a koľko z nich je dobrovoľných abinentov. Ich odpovede uvádzame v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 Rozdelenie respondentov podľa dôvodu ich abstinencie

	MUŽI		ŽENY		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
abstinujúci alkoholici	14	63,64	1	5,55	15	37,50
dobrovoľní abstinenti	8	36,36	17	94,44	25	62,50
spolu	22	100	18	100	40	100

Z odpovedí v tabuľke sa dozvedáme, že 37,50% respondentov je abstinujúcich alkoholikov, teda alkoholu sa úplne zriekajú z dôvodu choroby. Svoju abstinenciu prináša ako obeť za blížnych 62,50% oslovených členov KOČ, ktorí abstinujú dobrovoľne.

Pri porovnaní dôvodu abstinencie u mužov a žien zisťujeme, že v prípade abstinujúcich alkoholikov dominujú muži (63,64%). Zo žien iba jedna (5,55%) uviedla ako dôvod jej abstinencie problémy s alkoholom. Dobrovoľne abstinuje 36,36% mužov a 94,44% žien.

Druhá otázka bola otvorená. Pýtali sme sa v nej členov KOČ, koho považujú za abinenta. Ich odpovede sme zhmuli do nasledovnej tabuľky.

Tabuľka č. 3 Kto je podľa vás abinent?

	AA		DOBROVOLNÍ		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
kto nepožíva alkohol a iné drogy	7	46,66	15	60,00	22	55,00
„zrieknutie“	2	13,33	4	16,00	6	15,00
kto nepije, nekupuje a neponúka alkohol	1	6,66	4	16,00	5	12,50
kto si uvedomil, že je alkoholik	2	13,33	0	0	2	5,55

„šťastie“	2	13,33	1	4,00	1	2,50
neodpovedali	1	6,66	1	4,00	2	5,00
spolu	15	100	25	100	40	100

Zistili sme, že 55% z celkového počtu respondentov považuje za abstinenta človeka, ktorý nepožíva alkohol, ani žiadne iné drogy, ktoré ovplyvňujú jeho psychiku a myslenie a nie je závislý na automatoch. Do kategórie „zrieknutie“ sme zahrnuli nasledovné odpovede:

- človek, ktorý sa zriekol závislosti spôsobujúcej bolesť jemu aj jeho blízkym,
- kto nájde v zrieknutí sa niečoho slobodný prejav lásky,
- kto sa zrieka alkoholu a drog z lásky k Bohu, blíznym a sebe.

Z odpovedí sa tiež dozvedáme, že 12,50% oslovených členov KOČ chápe abstinenta ako človeka, ktorý alkohol nie len nepije, ale ho aj iným neponúka a nekupuje. Títo ľudia teda spájajú pojem abstinent priamo so základným záväzkom KOČ (viď podkapitola 2.3.1). Dvaja abstinujúci alkoholici (5,55% z celkového počtu respondentov) považujú za abstinenta človeka, ktorý si uvedomil, že je alkoholikom. Do kategórie „šťastie“ sme zahrnuli odpovede, kde respondenti nazývajú abstinentom človeka, ktorý vie byť šťastným bez vplyvu drogy, žijúceho čestným životom, človeka, ktorý žije „zdravý Boží život“. Päť percent opýtaných nevedelo odpovedať na uvedenú otázku.

Opilosť zbavuje človeka užívania rozumu a preto je ťažkým hriechom proti piatemu Božiemu prikázaniu. Závislí alkoholici a narkomani sú však už považovaní za duševne chorých, ktorých je potrebné liečiť.– Chceli sme vedieť, čo si myslia o tejto problematike členovia Kruciáty. Opýtali sme sa ich preto, či považujú závislosť za hriech alebo nie. Ich odpovede uvádzame v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. 4 Považujete závislosť za hriech?

	AA		DOBROVOENÍ		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
áno	7	46,67	15	60,00	22	55,00
nie	7	46,67	9	36,00	16	40,00
neodpovedali	1	6,67	1	4,00	2	5,00
spolu	15	100	25	100	40	100

Z tabuľky je zrejmé, že viac ako polovica opýtaných (55%) považuje závislosť za hriech. 40% z celkového počtu oslovených zastáva opačný názor. Niektorí z nich svoju odpoveď aj slovné zdôvodnili. Uviedli, že závislosť je choroba, ktorá sa stáva hriechom až vtedy, keď v nej človek zotráva, keď sa z

nej nechce liečiť. K tejto téme sa nevyjadriilo 5% opýtaných.

Dôvodov vzniku závislosti môže byť mnoho. Či už je to túžba zabudnúť na svoje problémy, snaha nevytrčať z davu alebo jednoducho nuda. Zaujímalo nás, komu alebo čomu pripisujú abstínujúci alkoholici to, že sa stali závislými. Otázka, ktorú sme im položili, bola poloopená, preto respondenti okrem ponúknutých možností mohli uviesť aj iné. Ich odpovede uvádzame v nasledovnom grafe.

Graf č. 1 Čomu pripisujete to, že ste sa stali závislým?

Na túto otázku uviedli niektorí respondenti aj viacero odpovedí. Vplyvu dedičnosti na vznik závislosti pripisuje význam iba jeden z oslovených (6,66%). Štyridsať percent z nich považuje za hlavný dôvod toho, že sa stali závislými negatívne vplyvy prostredia. Najviac abstinentov (60%) za vznik svojej choroby obviňuje seba samého. Inú odpoveď si vybrali traja oslovení členovia KOČ (20%), ktorí ako príčiny vzniku ich závislosti uviedli životný štýl, spôsob výchovy v rodine a profesionálne dôvody.

Úplne sa zrieknuť alkoholu dnes nie je ľahké nie len pre abstínujúceho alkoholika, ale aj pre dobrovoľného abstinenta. V otázke, čo je pre členov KOČ najdôležitejšie pre vytrvanie v abstinencii, či už od spomínaného alkoholu, alebo od iných drog, mali možnosť vybrať si viacero odpovedí, pričom v prípade záujmu mohli uviesť opäť aj inú možnosť.

Graf č. 2 Ktoré z týchto možností sú pre vás najdôležitejšie pre vytrvanie v abstinencii?

Najviac respondentov (77,50%) považuje za najdôležitejší pre vytrvanie v abstinencii pôst a modlitbu. Druhou najčastejšou odpoveďou na danú otázku bolo dobré rodinné zázemie (62,50%). Čítanie Biblie si zvolilo 32,50% opýtaných. Rozhovory s duchovnými osobami sú dôležité pre 27,50% z nich. Štrnástim členom KOČ (35%) pomáhajú stretnutia s abstínujúcimi alkoholikmi. Pätnásť percent oslovených preferuje rozhovory s psychológmi. Okrem už spomínaných možností si 27,50% respondentov zvolilo aj tieto:

- Eucharistia, sviatosťný život;
- Božia milosť;
- rozvíjať osobný vzťah s Ježišom;

zmeniť vlastné zmýšľanie, presvedčenie a pohľad na život;
spoločenstvo Kruciáty.

Z uvedených odpovedí na túto otázku môžeme teda usúdiť, že duchovný rozmer má pre členov KOČ pri zotrvaní v abstinencii veľký význam.

V šiestej otázke sme sa pýtali abstinentov, aký má pre nich význam stretávanie sa v spoločenstve Kruciáty, pričom mali možnosť voľne vyjadriť svoje myšlienky. Väčšina respondentov sa zhodla na tom,

že stretávanie v spoločenstve má pre nich veľký význam, lebo ich podporuje, povzbudzuje a pomáha im vytrvať v triezvosti.

Abstinujúci alkoholici uviedli tieto odpovede:

- je súčasťou neustáleho doliečovacieho procesu;
- pomáha pri zbavovaní sa zlozvykov z obdobia závislosti na alkohole;
- uisťuje ma v tom, že idem po správnej ceste;
- umožňuje hľadať spoločné riešenia problémov;
- je pilierom ďalšieho čistého života.

1 Traja z nich na túto otázku neodpovedali.

2 K danej téme sa vyjadrili aj dobrovoľní abstinenti, ktorí odpovedali nasledovne:

- veľký, pretože máme podobné problémy;
- pomáha riešiť problémy závislosti našich blízkych spoločným zdieľaním;
- na základe týchto stretnutí si uvedomujem, ako ničí alkoholizmus človeka a zároveň; čím sa môže človek stať, ak sa oslobodí z tejto závislosti. Je opäť tým, čím má byť – človek v celej svojej dôstojnosti;
- svedectvá vypovedané na týchto stretnutiach mi dávajú nádej a posilňujú ma vo viere.

Z dobrovoľných abstinentov sa k tejto otázke nevyjadrili deväti respondenti.

Z uvedených odpovedí usudzujeme, že kým pre abstinujúcich alkoholikov majú stretnutia v spoločenstve veľký význam najmä pre vytrvanie v triezvosti, dobrovoľným abstinantom dávajú nádej a umožňujú im veriť v to, že ich obeta za blízkych prinesie očakávanú zmenu v ich životoch.

Zaujímalo nás, akú úlohu zohráva pri abstinovaní členov KOČ viera v Boha.

Opýtali sme sa ich na to v siedmej otázke, pričom mali možnosť výberu z troch odpovedí. Ich percentuálne vyhodnotenie uvádzame v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. 5 Akú úlohu zohráva pri vašom abstinovaní viera v Boha?

	AA		DOBROVOLNÍ		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
veľkú	12	80,00	23	92,00	35	87,50
malú	1	6,67	0	0	1	2,50
žiadnu	2	13,33	0	0	2	5,00
neodpovedali	0	0	2	8,00	2	5,00
spolu	15	100	25	100	40	100

Väčšina respondentov sa pri odpovediach na túto otázku zhodla. Až 87,50% uviedlo, že pri ich abstinovaní zohráva viera v Boha veľkú úlohu. Jeden abstinujúci alkoholik (2,50% z celkového počtu oslovených respondentov) priznal, že viera v Boha pri dodržaní tohoto záväzku u neho zohráva malú úlohu. Žiaden význam nemá viera v Boha pri zotrvaní v abstinencii u dvoch abstinujúcich alkoholikov (5% z celkového počtu). Dvaja respondenti (5%) na danú otázku neodpovedali.

Medzi mladými rastie počet tých, ktorí sa stávajú závislí, či už na drogách alebo na alkohole. V ôsmej otázke sme sa pýtali členov Kruciáty, čo by poradili človeku, na ktorom vidia, že je závislý, hoci si to sám neuvedomuje. Respondentom sme umožnili voľne odpovedať na túto otázku a väčšina túto možnosť aj využila. Niektorí z nich uviedli aj viacero odpovedí. Ich návrhy riešení, ktoré sme rozdelili do niekoľkých kategórií, uvádzame v nasledovnom grafe.

Graf č. 3 Čo by ste poradili človeku, na ktorom vidíte, že je závislý, hoci si to sám neuvedomuje?

Iba dvaja respondenti (5% z celkového počtu) sa k danej téme nevyjadrili. Traja abstinujúci alkoholici uviedli (7,50% z celkového počtu oslovených), že pokiaľ si človek sám neuvedomí svoju závislosť, nedá sa mu pomôcť. Musí padnúť až na dno, z ktorého bude chcieť sám vstať. Za dôležitú považujú najmä prevenciu, teda predchádzanie vzniku závislosti. V ďalších odpovediach sa abstinujúci alkoholici zhodli s dobrovoľnými abstinentmi. Tridsať percent respondentov odporúča takémuto človeku vyhľadať odbornú pomoc a priviesť ho do spoločenstva Kruciáty. Zdôraznili však, že je nevyhnutné, aby on sám cítil potrebu zmeny. K tomu je dôležité najprv ho vypočuť, vcítiť sa do jeho pocitov, byť mu nablízku. Desiati oslovení členovia KOČ (25% z celkového počtu) by sa za takéhoto človeka najprv modlili a potom by mu ohlasovali Ježiša Krista ako osobného Spasiteľa. Pätnásť percent respondentov by takémuto človeku odporučilo vypočuť si svedectvo abstinujúceho závislého, ktorý osobne prežil podobné ťažkosti.

Alkoholizmus je vážny spoločenský problém. Často rozvráti celé rodiny. Ďalšou otázkou, ktorá bola opäť otvorená, sme zisťovali, čo by členovia KOČ poradili rodinám, v ktorých sa vyskytuje takýto problém. Ich odpovede uvádzame v nasledovnom grafe podľa frekvencie výskytu.

Graf č. 4 Čo by ste poradili rodinám, ktoré majú problém s alkoholom?

Väčšina členov Kruciáty odporúča takýmto rodinám neprijímať pasívne daný problém ako fakt, ale riešiť ho. Päťdesiat percent respondentov odporúča tento problém zveriť do Božích rúk. Hľadať Ježiša, ktorý oslobodzuje a uzdravuje. Hlavným nástrojom boja proti tejto zákernej chorobe je podľa nich modlitba, pôst a pokánie. Vyhľadať odbornú pomoc odporúča takejto rodine 22,50% oslovených. Navrhujú poradiť sa s psychológmi, ako sa majú správať k človeku s takýmto problémom, byť v neustálom kontakte s odborníkmi. Zastávame názor, že pri liečbe drogovy závislých je veľmi dôležitá duchovná aj odborná pomoc. Tieto dve formy pomoci sa navzájom nevyklučujú, ale naopak dopĺňajú. Rovnaký počet respondentov (22,50% z celkového počtu) považuje za dôležité stretávať sa s rodinami, ktoré majú podobné problémy, navštevovať rodinné terapie. Alkoholizmus totiž nie je problémom iba samotného závislého, ale celej jeho rodiny. O zmenu sa teda musí snažiť nie len

on, ale aj jej členovia. Títo respondenti zároveň navrhli rodinným príslušníkom závislého vstúpiť do KOČ a svojou obetou mu pomôcť. Byť trpezlivý, prijať závislého človeka, nezanevrieť na neho a milovať ho takého, aký je, považuje za dôležité 7,50% respondentov. Dvaja členovia Kruciáty (5%) sa k danej otázke nevyjadrili.

Opýtali sme sa členov KOČ aj na to, či sa zúčastňujú duchovných podujatí, ktoré im pomáhajú pri abstínovaní, a ak áno, akých. V nasledovnej tabuľke uvádzame percentuálne vyhodnotenie ich odpovedí.

Tabuľka č. 6 Zúčastňujete sa na duchovných podujatiach, ktoré vám pomáhajú pri abstínovaní?

	AA		DOBROVOLNÍ		SPOLU	
	Počet	%	počet	%	počet	%
áno	11	73,33	19	76,00	30	75,00
nie	4	26,67	1	4,00	5	12,50
neodpovedali	0	0	5	20,00	5	12,50
spolu	15	100	25	100	40	100

Z tabuľky je zrejmé, že 75% opýtaných odpovedalo na danú otázku kladne.

Týmto členom Kruciáty pri ich abstínovaní pomáhajú z duchovných podujatí najmä modlitbové stretnutia, adorácie, osobná modlitba, svätá omša a krížová cesta. Uvedených podujatí sa nezúčastňuje 12,50% oslovených respondentov. Piaty členovia KOČ (12,50%) na danú otázku neodpovedali. Ako vyplýva z odpovedí respondentov, väčšina z nich sa spomínaných duchovných podujatí zúčastňuje. Aj tieto odpovede sú dôkazom toho, že duchovný rozmer, ktorý je nevyhnutnou súčasťou Kruciáty, má pri ich abstínovaní veľký význam.

V dnešnej dobe, v ktorej je alkohol považovaný za takmer neoddeliteľnú súčasť každej oslavy či spoločenskej udalosti, môžeme považovať priam za odvážne usporiadať takúto udalosť s vynechaním alkoholu. Zaujímala nás názor členov Kruciáty na organizovanie takýchto slávností. V tejto otázke si respondenti vybrali z troch odpovedí, pričom mohli uviesť aj inú možnosť.

Tabuľka č. 7 Čo si myslíte o náboženských a spoločenských slávnostiach bez alkoholu?

	AA		DOBROVOLNÍ		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%
súhlasím	13	86,67	24	96,00	37	92,50
súhlasím, ale myslím, že neuspjú	1	6,67	1	4,00	2	5,00
nesúhlasím	0	0	0	0	0	0
iné	0	0	0	0	0	0
neodpovedali	1	6,67	0	0	1	2,50

spolu	15	100	25	100	40	100
-------	----	-----	----	-----	----	-----

Až 92,50% respondentov sa stotožňuje s názorom, že zabaviť sa dá aj bez alkoholu a preto súhlasia s organizovaním takýchto slávností. Ako uviedol jeden z nich, sú priam nutné, pretože sú príkladom novej kultúry, kultúry slobodného človeka. Kladný názor zastávajú aj ďalší dvaja členovia Kruciáty (5% z celkového počtu). Tí si však myslia, že v dnešnej dobe sa ľudia bez alkoholu zabaviť nevedia. Ani jeden z oslovených respondentov sa k danej myšlienke nevyjadril negatívne. Na túto otázku neodpovedali dvaja členovia KOČ (2,50%).

Chceli sme vedieť, v čom vidia členovia Kruciáty význam tohoto hnutia. Ich odpovede na túto otázku sme zhmuli do niekoľkých kategórií, ktoré uvádzame v nasledovnom grafe.

Graf č. 5 V čom vidíte význam Kruciáty?

Väčšina respondentov sa zhodla na tom, že Kruciáta oslobodenia človeka je veľmi potrebná, lebo bojuje o dôstojnosť človeka, proti všetkému, čo ho zotročuje. Preto považujú za nevyhnutné ju šíriť medzi ľuďmi. Tridsaťpäť percent členov KOČ za najdôležitejší považuje najmä duchovný rozmer Kruciáty. Jej význam vidia teda najmä v tom, že práve viera v Boha zohráva veľkú úlohu pri prekonávaní ich problémov a vytrvaní v abstinencii. Rovnaký počet opýtaných (35% z celkového počtu) chápe význam Kruciáty v tom, že podáva pomocnú ruku závislým ľuďom a ich rodinným príslušníkom pri prekonávaní problémov so závislosťou. Niektorí z nich uviedli, že KOČ svojou službou, ktorú vykonáva, je pomocou pre celý národ. V tom, že Kruciáta pomáha človeku úplne sa oslobodiť od závislosti akéhokoľvek druhu, vidí význam 15% jej členov. Títo respondenti uvádzajú, že je dôležitá preto, lebo dáva nádej na krajší a lepší život tu na zemi a večnú blaženosť v nebi. Ukazuje cestu k zmene a slobode, nenecháva človeka napospas vlastnej závislosti. Desať percent opýtaných uviedlo, že Kruciáta je dôležitá preto, lebo poskytuje človeku alternatívu. Tak mladým ľuďom, ako aj staršej generácii, ponúka možnosť efektívnejšie tráviť voľný čas, dáva im zmysel a silu žiť plnohodnotný život. K danej téme sa nevyjadrilo 7,50% oslovených.

Ďalšou otázkou sme zisťovali, čím je pre členov Kruciáty abstinencia. Ich odpovede sme zhmuli do niekoľkých kategórií, ktoré uvádzame v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. 8 Čím je pre vás abstinencia v Kruciáte?

	AA		DOBROVOLNÍ		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%

príkladom pre iných	0	0	3	12,00	3	7,50
pomocou	0	0	4	16,00	4	10,00
prostriedkom slobody	3	20,00	5	20,00	8	20,00
nový životný štýl	5	33,33	0	0	5	12,50
obetou, pôstom	0	0	6	24,00	6	15,00
služba lásky k blížnemu	0	0	2	8,00	2	5,00
sľub Bohu	1	6,67	0	0	1	2,50
neodpovedali	6	40,00	5	20,00	11	27,50

Najviac respondentov (27,50% z celkového počtu) sa k tejto otázke nevyjadrilo.

Pre 7,50% členov KOČ je abstinencia v Kruciáte príkladom pre iných ľudí, niečím, čo môže oslovit' každého človeka. Desať percent opýtaných považuje abstinenciu za pomoc iným ľuďom, no tiež posilu pre seba samého. Cestou k vlastnému oslobodeniu od všetkých závislostí je abstinovanie pre 20% oslovených. Za nový životný štýl považuje abstinovanie v Kruciáte 12,50% abstinentov. Obetou za blížnych a pôstom je zriekanie sa alkoholu a iných drog pre 15% členov Kruciáty, ktorí to považujú za veľkú pomoc pre závislých, lebo, ako uviedol jeden z nich, zlý duch sa dá vyhnať iba modlitbou a pôstom. Dvaja oslovení (5% z celkového počtu) považujú svoje abstinovanie v Kruciáte za službu lásky k blížnemu. Jeden abstinujúci alkoholik (2,50% z celkového počtu oslovených) nazval svoju abstinenciu sľubom Bohu.

Pri porovnaní abstinujúcich alkoholikov a dobrovoľných abstinentov zisťujeme, že kým väčšina abstinujúcich alkoholikov, ktorí sa k danej téme vyjadrili, považujú svoju abstinenciu v Kruciáte za nový životný štýl, pre dobrovoľných abstinentov je skôr príkladom a pomocou iným, obetou a pôstom, službou lásky k blížnemu.

V štrnástej otázke sme sa opýtali členov KOČ, čím sa podľa nich líši Kruciáta od iných abstinenčných klubov. Siedmi respondenti (17,50% z celkového počtu) sa k tejto téme nevedeli vyjadriť. Ostatných 82,50% opýtaných sa v odpovediach na danú otázku zhodlo. Všetci uviedli, že odlišnosťou Kruciáty od iných abstinenčných klubov je práve jej duchovný rozmer. Podporou pre vytrvanie v abstinencii je pre nich odovzdanosť do Božích rúk, modlitba, adorácia pred Sviatosťou Oltárnou. Práve Boh je teda ten, ktorý človeka oslobodzuje od jeho závislosti, dáva mu možnosť začať odznova. V tom má Kruciáta pre jej členov veľký význam a hodnotu.

Zaujímalo nás, ako pomáha Kruciáta jej členom pri prekonávaní ich problémov alebo problémov ich blízkyh. Ich odpovede uvádzame v nasledovnom grafe.

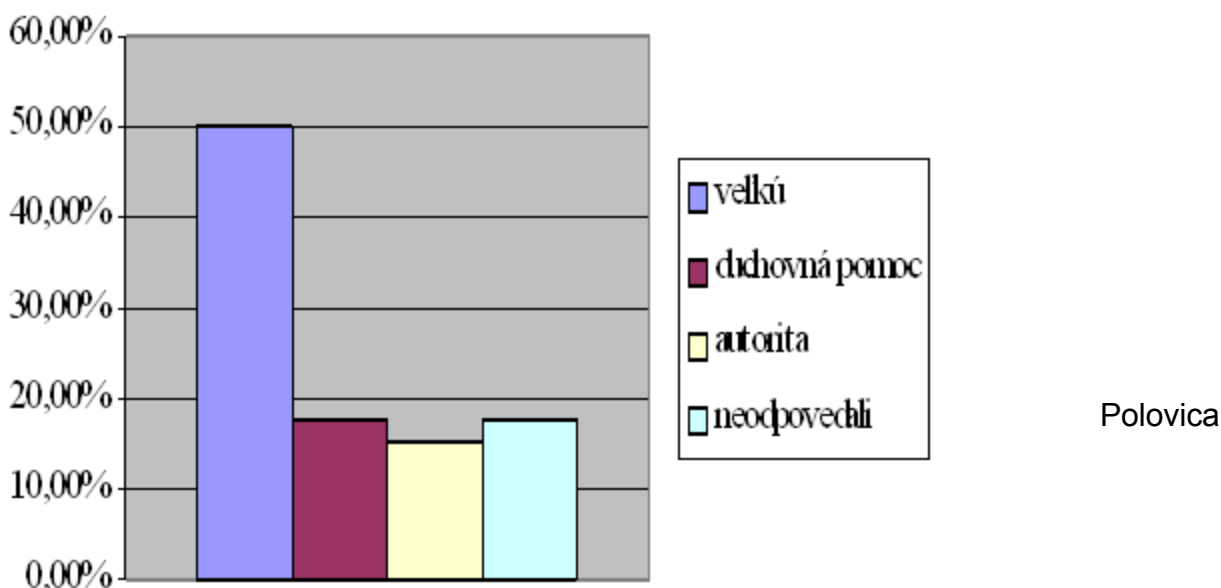
Graf č. 6 Ako vám pomáha Kruciáta pri prekonávaní vašich problémov alebo problémov vašich blízkyh?

Takmer polovica z celkového počtu oslovených respondentov (45%) na danú otázku neodpovedala. Dvaja abstinujúci alkoholici (5% z celkového počtu) uviedli, že Kruciáta im

pomohla zanechať pitie alkoholu a tým vyriešiť mnohé problémy v ich rodinách. Pre 17,50% oslovených je prostriedkom pomoci najmä spoločenstvo Kruciáty. V ňom čerpajú novú silu, spoločne riešia svoje problémy, navzájom si radia, spolu sa modlia. Tam sa môžu obrátiť tak na kňaza, ako aj odborníka, ktorí sa neraz zúčastňujú ich pravidelných stretnutí. Štyria členovia KOČ na otázku, ako im pomáha Kruciáta pri prekonávaní ich problémov, odpovedali veľmi stručne no výstižne: „veľmi“. Pre dvoch oslovených (5% z celkového počtu) je Kruciáta prostriedkom evanjelizácie a formou svedectva medzi ľuďmi. KOČ dáva nádej a povzbudzuje v abstinencii siedmych respondentov (17,50% z celkového počtu oslovených).

Nakoľko duchovné aktivity sú neoddeliteľnou súčasťou činnosti Kruciáty, kňaz v nej zohráva veľmi dôležitú úlohu. Zaujímalo nás, či si to myslia aj jej členovia. Ich odpovede sme zhmuli nasledovne.

Graf č. 7 Akú rolu podľa vás zohráva kňaz v spoločenstve Kruciáty?

oslovených respondentov (50%) prikladá kňazovi v spoločenstve Kruciáty veľkú úlohu. Uvedli, že kňaz by mal byť zúčastnený všetkých aktivít KOČ, aby v nich nechýbala katechéza a záverečné požehnanie.

Títo respondenti ho považujú za posla nádeje a sprítomnenie Ježiša Krista v spoločenstve. 17,50% členov KOČ považuje kňaza za dôležitého v spoločenstve Kruciáty preto, lebo formuje ich osobnosti po

duchovnej stránke. Pokladajú ho za nástroj Kristovej uzdravujúcej moci. Za autoritu a inšpirátora v spoločenstve Kruciáty pokladá kňaza 15% jej členov. K tejto téme sa nevyjadrili siedmi oslovení respondenti (17,50% z celkového počtu).

Členom Kruciáty sme položili aj otázku, či by privítali, keby na stretnutia KOČ prišli aj ich blízki. Ich odpovede uvádzame v grafe č. 8.

Graf č. 8 Uvítali by ste, keby na stretnutia Kruciáty prišli aj vaši blízki?

Väčšina respondentov (80% z celkového počtu oslovených) odpovedala na túto otázku kladne. Všetci títo členovia Kruciáty by teda uvítali, aby sa spoločenstva KOČ zúčastňovali aj ich blízki. Jeden oslovený (2,50%) uviedol, že členovia jeho rodiny už navštevujú toto spoločenstvo. Na uvedenú otázku neodpovedalo 17,50% opýtaných.

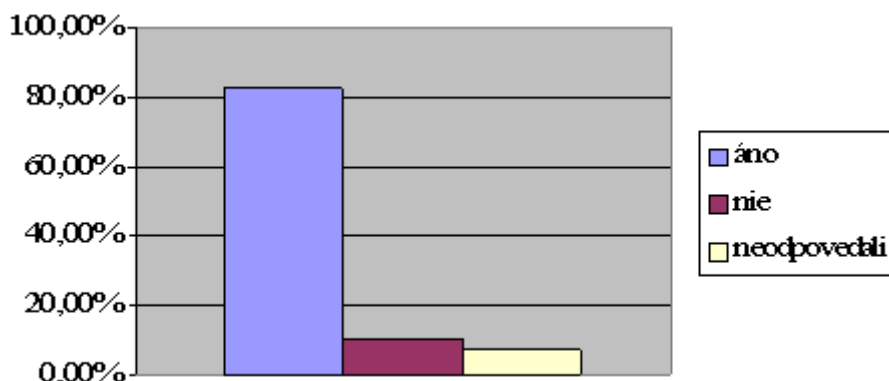
K tomu, aby Kruciáta mohla pomáhať ľuďom, ktorí to potrebujú, je nevyhnutná dostatočná informovanosť o jej existencii a činnosti. Opýtali sme sa preto jej členov, či si myslia, že ľudia sú o nej dostatočne informovaní.

Graf č. 9 Myslíte si, že ľudia sú dostatočne informovaní o existencii Kruciáty?

Väčšina respondentov (70% z celkového počtu) si myslí, že ľudia nie sú dostatočne informovaní o existencii Kruciáty. 15% oslovených zastáva názor, že niektorí ľudia ju poznajú, ale je potrebné o nej viac hovoriť. Iba dvaja členovia KOČ (5%) uviedli, že ľudia sú dostatočne informovaní o Kruciáte, ak o to majú záujem. K tejto otázke sa nevyjadrili štyria opýtaní (10%).

Pre pomoc ľuďom závislým na alkohole a iných drogách vznikli v posledných desaťročiach okrem liečební aj zariadenia, ktoré im pomáhajú vyliečiť nie len ich telesnú, ale aj duchovnú stránku. Spolupracujú teda tak s odborníkmi, ako aj s duchovnými osobami. Chceli sme zistiť, či členovia KOČ vidia potrebu vzniku takéhoto zariadenia, ktoré by bolo súčasťou Kruciáty.

Graf č. 10 Vidíte potrebu vzniku zariadenia pre pomoc závislým na drogách a alkohole, ktoré

by bolo súčasťou**Kruciáty?**

Pri odpovediach na túto otázku sa väčšina respondentov opäť zhodla. Potrebu vzniku komunity pre pomoc závislým, ktorá by bola súčasťou Kruciáty, vidí 82,50% opýtaných. Záporne sa k tejto téme vyjadrili štyria jej členovia (10% z celkového počtu), ktorí svoje odpovede zároveň aj slovne zdôvodnili a to nasledovne:

- nesúhlasím, lebo si myslím, že Kruciáta má len charakter doliečovania,
- nevidím naliehavú potrebu, ale je to dobrá myšlienka,
- podľa môjho názoru to nie je hlavná úloha KOČ, ale ak je takáto potreba, myslím si, že Kruciáta by ju podporila,
- myslím, že Kruciáta je forma pomoci, nemôže nahradiť psychiatriu, liečebňu.

Traja oslovení respondenti (7,50%) neodpovedali na uvedenú otázku.

4.3 Zhrnutie výsledkov prieskumu

Pri spracovaní prieskumu sme sa stretli s pozitívnymi ohlasmi členov Kruciáty na vyplňanie dotazníka. Pre mnohých z nich bol formou vyzprávania sa, možnosťou podeliť sa so svojimi problémami. Zaujímavým pre nás bolo poďakovanie jedného respondenta za to, že svoje pocity mohol vložiť do tohoto dotazníka. Pre iných boli naopak otvorené otázky značným problémom, o čom svedčí napríklad pätnásta otázka, ku ktorej sa takmer polovica vôbec nevyjadrila. V nasledujúcom texte stručne zhmieme výsledky, ku ktorým sme pri realizácii prieskumu dospeli.

Väčšina oslovených respondentov bola vo veku od 31 do 60 rokov, pričom prevahu tvorili muži nad ženami. Z

odpovedí na položené otázky sa dozvedáme, že väčšina z nich správne chápe pojem abstinent. Viac ako polovica uviedla, že je to človek, ktorý nepožíva alkohol a iné drogy. Niektorí si však zamenili tento pojem so samotným základným záväzkom Kruciáty (viď podkapitola 2.3.1), pričom uviedli, že je to človek, ktorý nie len nepije alkohol, ale ho aj nepodáva iným a nekupuje. Dozvedeli sme sa tiež to, že viac ako polovica členov KOČ považuje závislosť za hriech. Ako sme už však uviedli pri vyhodnotení tretej otázky, je to duševná choroba, ktorú je potrebné liečiť. Za vznik svojej závislosti najviac opýtaných obviňuje seba samého. Z jedenástej otázky vyplýva, že takmer všetci členovia Kruciáty súhlasia s organizovaním náboženských a spoločenských slávností bez alkoholu. Rovnako jednotne odpovedali aj na štrnástu otázku, pričom uviedli, že odlišnosťou Kruciáty od iných abstinčných klubov je jej duchovný rozmer. Takmer tri štvrtiny opýtaných zastáva názor, že ľudia nie sú dostatočne informovaní o existencii Kruciáty a je potrebné o nej viac hovoriť. Ešte väčší počet členov KOČ by uvítalo, vznik komunity pre pomoc závislým na drogách a alkohole, ktorá by bola pod patronátom Kruciáty. Zvyšné otázky v dotazníku nám potvrdili hypotézy, ktoré sme si stanovili.

H1: Predpokladáme, že pre vytrvanie v abstinencii členov Kruciáty je toto hnutie veľmi dôležité.

O tom, že táto hypotéza sa nám potvrdila, svedčia odpovede na otázky č. 6, 12, 13 a 15. Na šiestu otázku, v ktorej sme sa pýtali, aký má pre členov KOČ význam stretávanie sa v spoločenstve Kruciáty, väčšina z nich uviedla, že veľký a to práve preto, lebo ich podporuje, povzbudzuje a pomáha im vytrvať v triezvosti teda abstinovať.

V odpovediach na dvanástu otázku vidia členovia Kruciáty jej význam okrem iného aj v tom, že pomáha človeku úplne sa oslobodiť od závislosti akéhokoľvek druhu. Tvrdia, že Kruciáta ukazuje cestu k zmene a slobode, nenecháva človeka napospas vlastnej závislosti.

V trinástej otázke, čím je pre členov KOČ abstinencia v Kruciáte, niektorí z nich napísali, že je cestou k vlastnému oslobodeniu od všetkých závislostí.

Niektorí abstinujúci alkoholici uviedli v odpovediach na pätnástu otázku, že Kruciáta im pomohla zanechať alkohol a tým vyriešiť mnohé problémy v ich rodinách. Viacerí z nich nám potvrdili, že KOČ im dáva nádej a povzbudzuje ich v abstinencii.

H2: Predpokladáme, že pre väčšinu respondentov má pri abstínovaní viera v Boha veľký význam.

To, že táto hypotéza sa nám tiež potvrdila, dosvedčujú odpovede na otázky č. 5, 7, 10 a 16. V odpovediach respondentov na piatu otázku dominovala práve duchovná forma pomoci. Najviac z nich za najdôležitejšie pre vytrvanie v abstinencii považuje pôst a modlitbu. Nemale percento taktiež uviedlo čítanie Biblie a rozhovory s duchovnými.

Takmer všetci členovia KOČ odpovedali na siedmu otázku kladne. Vyjadrili sa, že viera v Boha zohráva pri ich abstínovaní veľkú úlohu. Iba pre jedného respondenta má viera pri abstínovaní malý a pre dvoch žiaden význam.

Vysoké percento opýtaných v desiatej otázke uviedlo, že sa zúčastňuje duchovných podujatí, ktoré mu pomáhajú pri abstínovaní. V ich odpovediach dominovali modlitbové stretnutia, adorácie, osobná modlitba, sväté omše či krížové cesty.

O tom, že viera v Boha má pre členov Kruciáty veľký význam, dosvedčuje aj fakt, že väčšina oslovených považuje kňaza za dôležitú osobnosť tohoto spoločenstva. Pokladajú ho pritom za posla nádeje a sprítomnenie Ježiša Krista v spoločenstve.

Okrem uvedených otázok sa k danej hypotéze vzťahujú aj odpovede z už spomínanej dvanástej otázky. Význam Kruciáty vidia jej členovia najmä v tom, že práve viera v Boha zohráva veľkú úlohu pri prekonávaní ich problémov a vytrvaní v abstinencii.

H3: Predpokladáme, že väčšina respondentov považuje KOČ za vhodný prostriedok riešenia problémov s alkoholom. Danú hypotézu nám potvrdzujú otázky č. 8, 9 a 17.

Najviac respondentov v ôsmej otázke odporúča človeku, ktorý má problémy s alkoholom, vyhľadať odbornú pomoc a priviesť ho do spoločenstva Kruciáty.

Podobne je tomu tak aj v deviatej otázke, v ktorej členovia Kruciáty odporúčajú vstúpiť do KOČ aj samotným rodinným príslušníkom tohoto závislého. Z toho usudzujeme, že títo opýtaní považujú KOČ za vhodný prostriedok riešenia takýchto problémov.

Aj zistenie, že takmer všetci oslovení, ktorí sa vyjadrili k sedemnásťtej otázke, by uvítali, keby na stretnutia Kruciáty prišli aj ich blízki, svedčí o dôvere týchto respondentov voči Kruciáte.

Aj túto hypotézu nám okrem spomínaných otázok potvrdzuje niekoľko odpovedí na otázku č. 12. Za dôležitú považujú Kruciátu preto, lebo podáva pomocnú ruku závislým ľuďom a ich rodinným príslušníkom pri prekonávaní problémov so závislosťou.

Vychádzajúc z poznatkov, ku ktorým sme dospeli pri realizácii tohoto prieskumu, navrhujeme niekoľko odporúčaní pre zefektívnenie činnosti Kruciáty na Slovensku:

- zvýšiť informovanosť ľudí o existencii Kruciáty a o možnostiach pomoci, ktoré ponúka závislým a ich blízkym;
- rozšíriť pôsobnosť Kruciáty do viacerých miest na Slovensku a tým čo najväčšiemu množstvu ľudí umožniť riešiť problémy s drogovou závislosťou práve prostredníctvom nej;
- získať viac mladých ľudí pre činnosť Kruciáty, ktorí by pomáhali svojim závislým rovesníkom;
- naďalej organizovať rozličné besedy a prednášky, no aj iné akcie, ktoré budú viesť dnešnú spoločnosť k triezvemu životu.

Jedným zo spôsobov, ako upozorniť verejnosť na možnosti riešenia problematiky alkoholovej závislosti prostredníctvom Kruciáty, je uskutočnenie prieskumu v tejto oblasti. Preto veríme, že výsledky a odporúčania, ku ktorým sme pri realizácii tohto prieskumu dospeli, k tomu dopomôžu a zároveň umožnia hnutiu Kruciáta dozvedieť sa viac o názoroch a skúsenostiach jeho členov s ním.

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Tabuľka č. 1 **Rozdelenie oslovených respondentov podľa pohlavia a veku**

Tabuľka č. 2 **Rozdelenie respondentov podľa dôvodu ich abstinencie**

Tabuľka č. 3 **Kto je podľa vás abstinent?**

Tabuľka č. 4 **Považujete závislosť za hriech?**

Tabuľka č. 5 **Akú úlohu zohráva pri Vašom abstinovaní viera v Boha?**

Tabuľka č. 6 **Zúčastňujete sa na duchovných podujatiach, ktoré Vám pomáhajú pri abstinovaní?**

Tabuľka č. 7 **Čo si myslíte o náboženských a spoločenských slávnostiach bez alkoholu?**

Tabuľka č. 8 **Čím je pre Vás abstinencia v Kruciáte?**

Graf č. 1 **Čomu pripisujete to, že ste sa stali závislým?**

Graf č. 2 **Ktoré z týchto možností sú pre Vás najdôležitejšie pre vytrvanie v abstinencii?**

Graf č. 3 **Čo by ste poradili človeku, na ktorom vidíte, že je závislý, hoci si to sám nevedomuje?**

Graf č. 4 **Čo by ste poradili rodinám, ktoré majú problém s alkoholom?**

Graf č. 5 **V čom vidíte význam Kruciáty?**

Graf č. 6 **Ako Vám pomáha Kruciáta pri prekonávaní Vašich problémov alebo problémov Vašich blízkych?**

Graf č. 7 **Akú rolu podľa vás zohráva kňaz v spoločenstve Kruciáty?**

Graf č. 8 **Uvítali by ste, keby na stretnutia Kruciáty prišli aj vaši blízki?**

Graf č. 9 **Myslíte si, že ľudia sú dostatočne informovaní o existencii Kruciáty?**

Graf č. 10 **Vidíte potrebu vzniku komunity pre pomoc závislým na drogách a alkohole, ktorá by bola pod patronátom Kruciáty?**

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 Zakladateľ KOČ kňaz František Blachnický

Príloha č. 2 Erb Kruciáty oslobodenia človeka

Príloha č. 3 Erb diakonie

Príloha č. 4 Svadba členov KOČ bez alkoholu

Príloha č. 5 Študentská polročná diskotéka pre mládež

Príloha č. 6 *Púť Kruciáty na Mariánsku Horu v Levoči v júli 2004*

Príloha č. 7 Účasť členov Kruciáty na návšteve Svätého Otca Jána Pavla II. v Rožňave v roku 2003

Príloha č. 8 Šieste Celoslovenské sympóziu KOČ v Levoči

Príloha č. 9 Deklarácia vstupu do Kruciáty oslobodenia človeka

Príloha č. 10 Program a pozvánka na šieste Celoslovenské sympóziu KOČ

Príloha č. 11 Dotazník rozdáný na šiestom sympóziu členom a kandidátom KOČ